

HRVATSKI VOJNIK

Broj 105. Godina III. 29. rujna 2006. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79; SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771330 500003

U Vukovaru svečano obilježena 15. obljetnica 204. brigade HV-a

Prvi put službeno postrojeni i odlikovani vukovarski branitelji

MoD UK

BRECON

Spomen pješaštvu

Britanska princeza Ana otkrila je novu brončanu statuu posvećenu doprinosu pješaštva britanskim oružanim snagama. Svečanost se dogodila 22. rujna u Pješačkoj borbenoj školi u Breconu. Troškovi izrade i postavljanja statue su oko 100 000 funti, a ništa nije išlo iz džepa poreznih obveznika, već je prikupljeno dragovoljnim priložima unutar vojske, ali i civilnih struktura. Statua je djelo Anite Lafford iz Herefordshira, čiji velik broj djela uključuje i *Dobrodošlicu kući* postavljenu u Fleetwoodu, posvećenu svima onima koji su nastradali na moru.

HONOLULU

Stupanje s protezom

Prije nešto manje od dvije godine, američki narednik Brandon Wooldridge ranjen je u Iraku prigodom jednog vatrenog okršaja. Iako mu je desna noga amputirana i zamijenjena je protezom, on danas u vojarni Schofield na Havajima normalno vježba sa svojim kolegama iz pješaštva. Za to je zatražio posebnu dozvolu od vojske i dobio je. "Samo je na njemu koliko će se isticati ili tjerati samog sebe", rekao je za Honolulu Advertiser stožerni narednik Stephen Novak, dodajući da Wooldridge "ima ograničenja, ali nikako ne predstavlja najslabiju kariku u lancu". Hrabri narednik se izjasnio i glede ponovnog odlaska u Irak: "Ako moja postrojba bude raspoređena tamo, i ja želim biti s njima", rekao je Wooldridge ističući da njegovo borbeno iskustvo može predstavljati samo plus. Njegova žena Carla razumije potrebu svog supruga da bude u pješaštvu, ali nije oduševljena s mogućnošću njegovog ponovnog odlaska u Irak.

VIRGINIA BEACH

Medijski ispraćaj Tomcata

US Navy

Američka ratna mornarica 22. je rujna službeno umirovila sve svoje zrakoplove tipa F-14 Tomcat. Tim su povodom u Mornaričku zračnu bazu "Oceana" pozvana tri novinara iz časopisa "USA Today", te TV-postaja

CNN i The History Channel. Svaki je dobio prigodu poletjeti u Tomcatima, a prije toga su prošli poseban program kako bi naučili sve postupke tijekom leta. Odlično je što će američka javnost imati prigodu vidjeti kako je Tomcat sjajan zrakoplov - izjavio je komodor Curt Seth iz Lovačke eskadrile 31, popularnih *Tomcattersa*.

LONDON

Veliki jubilej bojnika Smitha

MoD UK

Zrakoplovni bojnik RAF-a Kim Smith (drugi slijeva) prošloga je tjedna proslavio impresivni letački jubilej: pet tisuća letačkih sati. U ovom dijelu svoje tridesetogodišnje karijere u zrakoplovstvu, Smith djeluje u području Perzijskog zaljeva,

upravlja avionom tipa Marham Tornado i smješten je u bazi Al Udeid u Kataru. U sve Smithove satove leta uključeni su i zrakoplovi Canberra, Buccaneer, Tornado GR4 i F-11. U kokpitu potonjeg sjedio je nakon letačke razmjene unutar Commonwealtha, tada je bio pripadnik Australskih kraljevskih zračnih snaga.

PORTOROŽ

Studenti o NATO-u

Uslovenskom priobalnom gradu Portorožu od 25. rujna okupili su se studenti iz 26 zemalja članica NATO-a, kako bi raspravili o ključnim činjenicama NATO-ovog programa rada. Oko 50 studenata za taj se događaj pripremalo tri mjeseca, i to preko Interneta. Zaključno s 29. rujnom, studenti se kroz simulacijski seminar bave procesima donošenja odluka unutar Saveza, i to dodirujući se tema kojima se ministri obrana zemalja članica NATO-a bave na svom sastanku u istom gradu, od 28. do 30. rujna. Studentima u svemu pomažu eksperti iz NATO-a, a događaj je organiziran u suradnji NATO-ovog odjela za javnu diplomaciju, Minhenskog europskog foruma i Međunarodne asocijacije studenata političkih znanosti.

NATO

AMSTERDAM

Prema vodama Libanona

Iz Nizozemske su 22. rujna stigle potvrdne vijesti glede mogućnosti slanja fregate i opskrbnog broda u službu UN-ovoj misiji u Libanonu. Zadaća bi im bila pomoć pri blokadi švercanja naoružanja u kriznu državu. Brodovi bi se trebali priključiti floti koju će voditi Nijemci, a patrolir

lirat će libanonskim vodama i provoditi UN-ov embargo na oružje. Kad će brodovi zaploviti iz Nizozemske, još nije poznato jer se čeka odobrenje parlamenta. Inače, Nizozemska je odbila poslati vojne postrojbe u Libanon, s obrazloženjem da imaju dosta opterećenja u Afganistanu.

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morh.hr)
Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)
Prijevod: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,
Milenka Pervan Stipić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informira-
nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-
platnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:
MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>
E-mail: [hrvojn timer@morh.hr](mailto:hrvojnik@morh.hr)
Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski priloz i objavljene u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

**U Požegi obilježen Dan
Prometne službe**

"Prometna služba je aktivno prido-
noseći organizaciji transporta pos-
trojbi i pripadnika OS-a u Afganis-
tanu, te uspješno organizirajući
transport ljudi i dobara u brojnim
vježbama u zemlji i inozemstvu, po-
ložila jedan od najvažnijih ispita u
zadnjih nekoliko godina", istaknuo
je brigadni general Mate Ostović

Strana 4

**Ministar Berislav Rončević i načelnik GS-a general zbora Josip Lucić
posjetili radarsku postaju Učka**

Tijekom obilaska radarske postaje na
Učki ministar Rončević je najavio nastavak
suradnje s lokalnim vlastima na
oplemenjivanju tog područja te podsjetio
na vojnu i civilnu namjenu radarskog
sustava NEBO i MORE

Strana 6

**U Vukovaru svečano
obilježena 15. obljetnica
204. brigade HV-a**

"Bitka za Vukovar, u kojoj su
mnogi branitelji položili živote
a civili na najdramatičniji način
dijelili njihovu sudbinu, još je
jednom pokazala da se narod
u borbi za slobodu ne može
pobijediti", istaknuo je
predsjednik Mesić

Strana 8

Laka vojna vozila

Karakteristike i nabava lakih vojnih vozila
postali su važno pitanje modernih vojski.
Postoje razni pristupi, od uporabe
komercijalnih vozila pa do nabave skupih
vozila dizajniranih posebno za
vojnu uporabu

Strana 20

Naslovnice snimio Denis TOTH

U Požezi obilježen Dan Prometne službe i 15. obljetnica osnutka prve transportne postrojbe GS OS-a

Iskustvom i znanjem do uspješne provedbe novih zadaća

"Prometna služba je aktivno pridonoseći organizaciji transporta postrojbi i pripadnika OS-a u Afganistanu, te uspješno organizirajući transport ljudi i dobara u brojnim vježbama u zemlji i inozemstvu i to primjenjujući NATO doktrine i postupke i procedure, položila jedan od najvažnijih ispita u zadnjih nekoliko godina", istaknuo je načelnik Uprave za logistiku brigadni general Mate Ostović

—Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN—

Natjecanje vozača OS RH u poznavanju prometnih pravila, vožnja spretnosti i vožnja u terenskim uvjetima, trening sigurne vožnje samo su neke od brojnih zanimljivih aktivnosti kojima je u organizaciji Uprave za logistiku u požeškoj vojarni 25. rujna obilježen Dan Prometne službe i 15. obljetnica osnutka prve transportne postrojbe Glavnog stožera Oružanih snaga.

■ Izaslanik načelnika GS-a brigadni general Mate Ostović kazao je kako Prometna služba dostignute sposobnosti treba dodatno razvijati

Uz brigadnog generala Matu Ostovića, izaslanika načelnika GS-a i druge visoke predstavnike OS-a, vojnog ordinarija mons. Jurja Jezerinca, najviših predstavnika lokalne i regionalne vlasti, na tom su prvom obilježavanju Dana Prometne službe bili i njezini umirovljeni djelatnici koji su dali velik doprinos razvoju prometne i transportne djelatnosti u OS-u. Protokolarni dio svečanosti koji je bio u znaku svečanog postrojavanja bio je ujedno i prigoda za podsjećanje na vrijeme i uvjete u kojima je osnovana prva transportna postrojba OS-a, ali i da se podsjeti na važnost prometa i transporta kao bitnog segmenta logističke potpore Oružanih snaga. Radeći od samog početka uspješno, djelatnici prve transportne postrojbe su osigurali uvjete za daljnji razvoj prometne djelatnosti u Oružanim snagama. "Danas imamo znanje, iskustvo, i odlučnost, djelujemo kao tim i jamčimo uspješne rezultate", rekao je načelnik stožera i zamjenik zapovjednika Središta za obuku i doktrinu logistike brigadir Ivan Valentić te je podsjetio na bogato iskustvo koje požeško središte ima u razvoju logistike i to pogotovo prometne. U prilog tome najbolje svjedoči podatak da je do sada u njemu za C i E kategoriju osposobljeno blizu 30 000 vojnika.

Na početke razvoja prometne djelatnosti u OS-u s ponosom se prisjetio i umirovljeni brigadir Stjepan Husnjak,

prvi načelnik Prometne službe GS-a. On je između ostalog pozvao sve sadašnje i umirovljene djelatnike da zajednički surađuju u priključivanju građe o stvaranju te službe, što će trajno podsjećati na njezin doprinos ukupnom razvoju Oružanih snaga. Ali, Prometna služba nije ostala živjeti na staroj slavi, već se nastavila razvijati i uspješno prilagođavati zahtjevima koje pred nju postavljaju nove zadaće Oružanih snaga.

Načelnik Uprave za logistiku general Ostović je između ostalog istaknuo da je Prometna služba aktivno pridonijela organizaciji transporta postrojbi i pripadnika OS-a u Afganistanu, te uspješno organizirala transport ljudi i dobara u brojnim vježbama u zemlji i inozemstvu i to primjenjujući

NATO doktrine i postupke i procedure, te je tako položila jedan od najvažnijih ispita u zadnjih nekoliko godina. Kazavši kako dostignute sposobnosti Prometna služba treba ne samo održati već i dodatno razvijati, general Ostović je zaključio kako za to nije dostatno samo postaviti dobru organizaciju i opremiti postrojbe suvremenim transportnim sredstvima već da se tre-

ba maksimalno usredotočiti na osposobljavanje pripadnika Prometne službe za obavljanje namjenskih zadaća. Jedna od aktivnosti koju Služba provodi, a u svrhu što bolje osposobljenosti vozača i koja je osobito važna za vozače koji se upućuju u mirovne misije, je i program sigurne vožnje. Taj se program provodi na vojnom vježbalištu Glavica koji zahvaljujući dobroj opremljenosti uvelike pridonosi kvaliteti obuke vojnika vozača.

Utrka za prestižnu titulu najvozača

Nakon protokolarnog dijela svečanosti koji je završio uručjenjem zahvalnica umirovljenim djelatnicima Pro-

metne službe, svi su se uputili na vojni poligon Glavica na kojem je sve bilo u znaku vozila, vozača, vožnje. Brojne aktivnosti koje su se tamo održavale bile su ne samo zanimljive nego i edukativne. Program je pod stručnim vodstvom domaćina počeo razgledavanjem taktičko-tehničkog zbora u sklopu čega je predstavljen i način rada terenskog viličara. Naravno to je bio samo uvod u puno zanimljiviji dio. Dok su se na dijelu poligona koji je prilagođen za uvježbavanje vožnje u terenskim uvjetima iskusi vozači vješto "borili" i uspješno izlazili na kraj s brojnim preprekama, na drugom dijelu poligona kandidati za najvozača Oružanih snaga nastojali su, kako bi osvojili tu prestižnu titulu, što uspješnije obaviti svaki od 15 postavljenih zadataka. Prolaženje vozilom kroz vrata ograničene širine, zaustavljanje na zadanom razmaku od prepreke, prolaženje vozilom pored prepreke na zadanoj udaljenosti, otvaranje vrata prolaskom vozila uz ograničenje brzine samo su neki od njih. I za kraj adrenalinom nabijen trening sigurne vožnje. Nakon kratkog teorijskog izlaganja, nakon kojeg su se mnogi zamislili koliko doista dobro upravljaju svojim metalnim ljubimcima, organizatori treninga su i praktično pokazali što znači sigurna vožnja. Svi koji su htjeli (a bilo ih je), mogli su, naravno s instruktorima sjesti u auto i sami provjeriti koliko sigurno voze. Neki od njih baš se i nisu proslavili.

Svečanost je završila proglašenjem pobjednika natjecanja za najboljeg vozača OS-a. Titulu najvozača osvojio je narednik Zoran Orolić, drugo mjesto zauzeo je desetnik Antun Živković dok je treći bio razvodnik Željko Grahovac. Najbolje među najboljima nagradili su i organizatori treninga sigurne vožnje i to drugo i trećeplasiranog treningom sigurne, a prvoplasiranog treningom dinamičke vožnje. Sve u svemu veoma zanimljiva svečanost koja nikoga nije ostavila ravnodušnim. ■

■ Na natjecanju za najboljeg vozača prvo mjesto osvojio je narednik Zoran Orolić

Ministar obrane Berislav Rončević i načelnik GS-a general zbora Josip Lucić posjetili radarsku postaju Učka

Na korist i vojsci i civilnim institucijama

Tijekom obilaska radarske postaje na Učki ministar Rončević je najavio nastavak suradnje s lokalnim vlastima na oplemenjivanju tog područja te podsjetio na vojnu i civilnu namjenu radarskog sustava NEBO i MORE

Napisala i snimila Leida PARLOV

Ministar obrane Berislav Rončević i načelnik GS OSRH-a general zbora Josip Lucić obišli su prošlog tjedna radarsku postaju Učka, jednu od pet radarskih postaja iz sustava NEBO, na kojoj su u tijeku radovi na montaži radarskog sustava, odnosno instalaciji opreme.

kojeg se pruža prekrasan pogled na Kvarnerski zaljev i Istru. Iako je bilo dosta onih koji su sa skepsom gledali na postavljanje radara na vrhu Učke, i ministar Rončević i župan Komadina izrazili su zadovoljstvo postignutim dogovorom između MORH-a i lokalne zajednice o mjestu i uređenju

radarske postaje. Uz to, a poštujući zahtjeve da se što manje intervenira u prostor, umjesto betonske išlo se s izgradnjom montažne konstrukcije. Nakon obilaska ministar Rončević je podsjetivši da radarski sustav ima i civilnu i vojnu namjenu kazao i da je Ministarstvo obrane kad projekt bude u potpunosti gotov, spremno sustav kvalitete radarske slike predati hrvatskoj kontroli zračne plovidbe što će obogatiti sigurnost zračne plovidbe i zračnog nadzora i u civilnom prometu. Istak-

što redovito i pokazuju. A ova će radarska postaja uz svoju temeljnu funkciju, prema riječima komandora Supića, s obzirom na to da će na njoj posada biti 24 sata imati i značajnu ulogu u zaštiti od požara te će pridonijeti i očuvanju prirode od pustošenja i onečišćenja. Izražavajući zadovoljstvo što je vojska uvažila zahtjeve lokalne i regionalne zajednice primorsko-goranski župan Komadina posebno je istaknuo kako oko radarske postaje nije podignuta oграда niti je prostor militariziran, nije uništen vrh Učke niti uklonjena kula Vidikovac te da planinari i izletnici i dalje mogu nesmetano posjećivati to područje. U sve to smo se tijekom boravka na Učki i sami uvjerali. Iako se tijekom posjeta čelnih ljudi MO i OS-a i županije radovi nisu prekida- li, na Učkoj vlada mir, nema buke a ljubitelji prirode kojih je bilo i tijekom našeg posjeta uživali su u njezinim blagodatima, svježem zraku i veličanstvenom pogledu s kule. I ministar Rončević i župan Komadina na kraju su najavili i nastavak međusobne suradnje i to na oplemenjivanju ovog prostora. ■

■ *Ministar Rončević i župan Komadina izrazili su zadovoljstvo postignutim dogovorom između MORH-a i lokalne zajednice o mjestu i uređenju radarske postaje*

Čelnike MO i OS-a na vrhu su Učke između ostalih dočekali načelnik Uprave za zapovjedno-informacijsko-komunikacijske sustave i voditelj projekta NEBO i MORE komodor Ivica Supić, pomoćnik ministra obrane za materijalne resurse Ivo Bačić i primorsko-goranski župan Zlatko Komadina, te predstavnici medija koji su pokazali veliko zanimanje za aktivnosti koje su na toj radarskoj postaji u tijeku. Pod stručnim vodstvom komandora Supića svi zajedno su obišli gradilište te se popeli i na 32 m visoko montažno postolje za antenu (1420 m nadmorske visine), s

nuo je i da se, kad je riječ o radaru na Učki, išlo na montažnu konstrukciju jer ona ne znači trajni zahvat u prostoru, te napomenuo da su zadovoljena ne samo očekivanja MORH-a nego i američkog partnera u smislu kvalitete rada, kao i to da se planinari i izletnici i dalje mogu nesmetano koristiti tim prekrasnim dijelom Hrvatske. „Ovo je objekt Republike Hrvatske i na korist i sigurnost svih njezinih građana“, rekao je general Lucić te zaključio kako Oružane snage u potpunosti razumiju potrebe lokalnih samouprava

Umreženje radarskih sustava NEBO i MORE planirano je do kraja 2007. godine. Sustav NEBO od pet radarskih postaja od kojih su Papuk, Sljeme i Borinci već u funkciji, a Učka i Pelješac u izgradnji, zajedno s radarskim postajama Mljet, Vis, Lastovo i Dugi otok iz sustava MORE povećat će sigurnost morskog i zračnog prometa, pomoći u otkrivanju i sprječavanju ilegalnih migracija, krijumčarenju robe, ekoloških katastrofa, a služiti će i kao potpora u operacijama traganja i spašavanja, te, kao što je već rečeno, biti velika potpora kontroli zračne plovidbe kao i drugim civilnim institucijama.

Svečano obilježena 15. obljetnica oslobođenja Varaždina

Bili ste naša snaga, danas ste naš ponos

"Svojom hrabrošću u danima ne tako davne 1991. omogućili ste cijeloj Hrvatskoj da uspostavi stratešku ravnotežu", poručio je državni tajnik MORH-a Mate Raboteg okupljenim Varaždincima, zaključivši: "Tada ste bili naša snaga, a danas ste naš ponos"

Napisala i snimila Marija ALVIR

Dolaskom postrojbe 2. gardijske brigade i pripadnika Ministarstva unutarnjih poslova na glavni varaždinski trg u popodnevnim satima 22. rujna počela je središnja svečanost obilježavanja 15. ob-

lanik, general pukovnik Mladen Kruljac. Prigodnim govorima okupljenima su se obratili i državni tajnik MORH-a Mate Raboteg te pomoćnik ministra unutarnjih poslova Žarko Katić, a u ime domaćina prisutne su pozdravili

varaždinski župan i gradonačelnik Radimir Čačić i Ivan Čehok. Svi oni prisjetili su se događaja u Varaždinu otprije petnaest godina koji su imali odlučujuću ulogu u obrani cijele Hrvatske. Naime, hrabri Varaždinci razoružali su tadašnju JNA na području grada, ne dopustivši odnošenje dragocjenog naoružanja, te su tim hvalevrijednim činom priskrbili velike količine oružja koje je potom

raketnih bacača, a general Kruljac zaključio je da je to bio nemjerljiv doprinos u osvajanju ratnog plijena. Ta pobjeda značila je prekretnicu u Domovinskom ratu, poručio je izaslanik MUP-a Katić te se posebno osvrnuo na ulogu tadašnjih varaždinskih policijskih snaga u obrani grada i cijele domovine. Župan Čačić je pak istaknuo da je to jedini grad u Hrvatskoj koji je uspio zadržati naoružanje JNA pri njihovom odlasku, a gradonačelnik Čehok je rekao da su Varaždinci bili među prvima u stvaranju i obrani domovine. "Svojom hrabrošću u danima ne tako davne 1991. omogućili ste cijeloj Hrvatskoj da uspostavi stratešku ravnotežu", poručio je Raboteg Varaždincima, zaključivši: "Tada ste bili naša snaga, a danas ste naš ponos".

Bila je to prigoda podsjetiti na goleme doprinose Varaždinaca u obrani Hrvatske na raznim bojištima, od Vukovara pa do Dubrovnika, te prisjetiti se svih poginulih i nestalih u Domovinskom ratu, a za iznimne zasluge dodijeljene su zahvalnice te pohvale i odlikovanja. Predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga odlikovao je 104. brigadu Hrvatske vojske redom Nikole Šubića Zrinskog za iskazano junaštvo njezinih pripadnika te je pohvalio 1. mehaniziranu brigadu Varaždin i 59.

laku samohodni artiljerijski divizion PZO-a, a pohvale i odlikovanje uručio je general Kruljac te je privezao simbolični plamenac na ratni stijeg 104. varaždinske brigade. ■

■ Na glavnom varaždinskom trgu okupili su se brojni uzvanici i gosti te građani Varaždina i Varaždinske županije, među kojima su bili i ratni zapovjednici iz toga kraja te čelnici tadašnjeg varaždinskog kriznog stožera

ljetnica oslobođenja Grada Varaždina. Tim povodom okupili su se brojni uzvanici i gosti te građani Varaždina i Varaždinske županije, među kojima su bili i ratni zapovjednici iz toga kraja te čelnici tadašnjeg varaždinskog kriznog stožera i Vlade nacionalnog jedinstva.

U ime Predsjednika Republike čestitke Varaždincima uputio je njegov izas-

podijeljeno hrvatskim braniteljima diljem Hrvatske. Državni tajnik MORH-a Raboteg podsjetio je da je bila riječ o 74 tenka, 66 transporterata, 36 teških topova, 26 minobacača i 10 višecijevnih

U Vukovaru svečano obilježena 15. obljetnica 204. brigade HV-a

Prvi put službeno postrojeni i odlikovani vukovarski branitelji

"Bitka za Vukovar, u kojoj su mnogi branitelji položili živote a civili na najdramatičniji način dijelili njihovu sudbinu, još je jednom pokazala da se narod u borbi za slobodu ne može pobijediti", istaknuo je predsjednik Mesić, a svojim vojnicima i suborcima Mile Dedaković Jastreb je poručio: "Zadivili ste i zadužili Hrvatsku te vam ona danas ovom svečanošću odaje priznanje i iskazuje svoju zahvalnost za muke i žrtve 1991. godine"

Napisala i snimila Marija ALVIR

Petnaest godina nakon ustrojavanja 204. brigade Hrvatske vojske, koja je tijekom Domovinskog rata i te kako zasluženo stekla naziv legendarna, vukovarski su branitelji napokon dočekali prvo službeno postrojavanje.

nje. Kako bi zajedno proslavili obljetnicu 204. vukovarske brigade, u Vukovaru su se 25. rujna okupili njezini preživjeli pripadnici te članovi obitelji poginulih i nestalih vukovarskih branitelja, a nazočnost državnog vrha i brojnih građana dodatno je uveličala taj za Vukovarcе i branitelje Vukovara iznimno važan događaj.

Dugoočekivano priznanje

Ispred oko 3000 postrojenih pripadnika 204. vukovarske brigade na Gradskom stadionu prijavak predsjedniku Republike i vrhovnom zapovjedniku Oružanih snaga Stjepanu Mesiću podnio je prvi zapovjednik brigade, umirovljeni stožerni brigadir Mile Dedaković, a potom je uslijedio pregled svečanog postroja i netom uvježbani "Pozdrav domovini". Uslijedila je himna, minuta šutnje i prigodni govori.

"Prije petnaest godina Vukovar i Hrvatska bili su izloženi brutalnoj agresiji, a vi ste tada nadljudskim snagama branili opkoljeni grad", poručio je predsjednik Mesić postrojenim vukovarskim braniteljima, zaključivši da je "bitka

Državna izaslanstva odala su počast vukovarskim žrtvama polaganjem vijenaca na Ovčari i Memorijalnom groblju

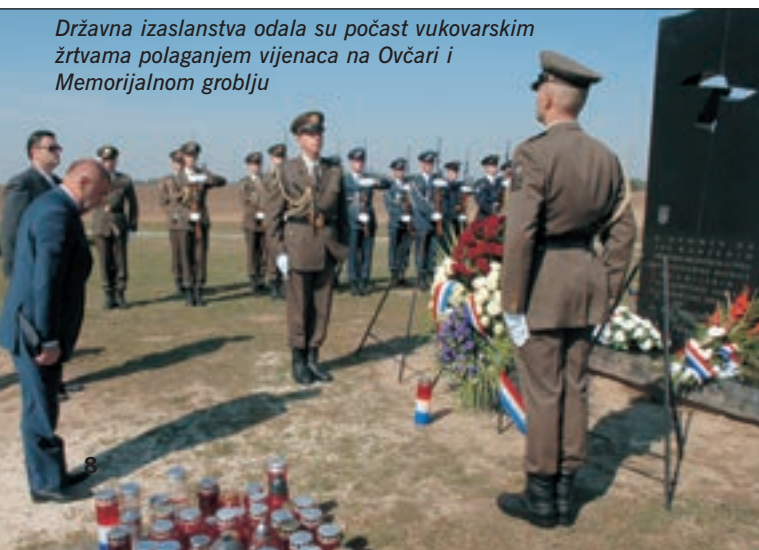

foto: Ured Predsjedništva RH

za Vukovar, u kojoj su mnogi branitelji položili živote a civili na najdramatičniji način dijelili njihovu sudbinu, još jednom pokazala da se narod u borbi za slobodu ne može pobijediti". Čestitke pripadnicima 204. brigade uputili su i predsjednik Sabora Vladimir Šeks te potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor, kao i vukovarsko-srijemski župan Božo Galić te gradonačelnik Vukovara Tomislav Šota, a u ime brigade okupljene je pozdravio Stari Jastreb.

"Zadivili ste i zadužili Hrvatsku te vam ona danas ovom svečanošću odaje priznanje i iskazuje svoju zahvalnost za muke i žrtve 1991. godine", poručio je svojim vojnicima i suborcima, istaknuvši da su u obrani Vukovara osim pripadnika 204. sudjelovali i dijelovi drugih brigada te policije i HOS-a, kao i dragovoljci iz cijele Hrvatske

"zbog kojih je u danima potpunog okruženja Vukovar uistinu predstavljao Hrvatsku u malome". Podsjetio je da je brigada, ustrojena po zapovijedi Glavnog stožera HV-a, u to vrijeme brojila 1803 pripadnika te da je tijekom ratnih djelovanja kroz nju prošlo oko 3600 branitelja, od kojih je 921 poginuo i 770 ih je ranjeno. Među važnijim brojkama vezanim uz obranu Vukovara spomenuo je i oko 3000 poginulih civila te 1527 zarobljenika koji su prošli torture srpskih koncentracijskih logora, kao i 545 osoba koje se još uvijek smatraju nestalima. Prisjećajući se ratnih pothvata 204. brigade naveo je da su vukovarski branitelji ti-

jekom tromjesečne bitke za Vukovar uspjeli onesposobiti oko 400 oklopnih vozila i 25 vojnih zrakoplova te oko 15000 neprijateljskih vojnika. Zbog svega navedenog posebnu zahvalnost i divljenje izrazio je članovima obitelji čiji su najmiliji žrtvovali svoje živote ili dijelove tijela za domovinu, zaključivši da su to učinili za djecu naše djece,

ostavivši nam tugu, ali i neizmjernu čast.

U povodu 15. obljetnice 204. vukovarske brigade svim pripadnicima dodijeljene su Spomen-plakete Vukovar 1991. koje je na prigodnoj svečanosti predsjednik Sabora uručio nekoliko predstavnika brigade, a Predsjednik Republike uručio je odličje ratnom zapovjedniku Starom Jastrebu, kao i odlikovanja Red kneza Domagoja s ogrlicom i Red Nikole Šubića Zrinskog koja je dodijelio 204.

Misu za poginule i nestale na središnjem trgu predvodio je biskup mons. Marin Srakić

brigadi, privezavši simbolični plamenac na ratnu zastavu. Bio je to ujedno najsvečaniji trenutak koji su vukovarski branitelji čekali desetljeće i pol. Naime, iako su na jubilarnu desetu obljetnicu također bili postrojeni, zbog tadašnjeg neriješenog statusa brigade i izostanka najviših državnih dužnosnika izostalo je i službeno odavanje priznanja toj legendarnoj brigadi i njezinim hrabrim braniteljima. No, iako je riječ o protokolarnim i simboličnim postupcima poput pregleda postroja i uručivanja odlikovanja vrhovnog zapovjednika, ta je nepravda ovim činom ispravljena, a vukovarski su branitelji i ovaj put dokazali da su na visini zadaće. ■

Tri čašice čaja

Kad vas ovdje pozovu na čaj, znajte da je to dugačka ceremonija a pravilo je da se popiju tri čašice od 0,5. Ceremonija podrazumijeva višestruko prelijevanje tekućine iz čajnika u čaše, pa iz odabrane čaše u sve druge. Prva čašica je za dobrodošlicu gostima, srednje slatka i označava cijeli život. Druga čašica je vrlo slatka jer obilježava ljubav a treća, na kraju, je za smrt i ne mora biti slatka kao prethodne...

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Rad na mojoj promatračkoj postaji organiziran je tako da imamo naše dnevne *zemljane* ophodnje, prijedodne i poslijepodne, a odnedavno i noćne, bilo cjelovečernje ili kraće. Osim spomenutih, povremeno imamo i zračne kada iz helikoptera

kao rezultat stare profesionalne deformacije, budi se u meni kada prolazim pokraj ostataka ili živućih čvrsto građenih objekata. Svi oni me neprestano izazivaju svojom domišljatošću i načinom građenja kojima su zadovoljili tradiciju, kulturno naslijeđe i u skladu

su s prirodom. Iako vrlo rijetke, sve postojeće zidane stambene građevine izgledaju utopljene u isušeno more pijeska Sahare, pa ipak, jednostavnost života koji imaju domaćini naučila ih je otvoriti vrata svim ljudima dobre volje.

Kod posjeta lokalnim vojnim Polisario postrojbama, u našem području odgovornosti, većina nam nudi čaj i gostoprimstvo ali ima i onih,

va samo na arapskom, odnosno ponekad na španjolskom i francuskom, prva čašica je za dobrodošlicu gostima, srednje slatka i označava cijeli život. Druga čašica je vrlo slatka jer obilježava ljubav a treća, na kraju, je za smrt i ne mora biti slatka kao prethodne.

Ova treća ima varijacije jer neki smatraju da je baš smrt najslađa?! Kako svaka ta čašica ima različitu količinu ukuhanog šećera, a količina je po domaćinovoj želji a ne vašoj, znajte da je to dosta šećera. Naravno da naši domaćini ne žure a mi nemamo baš vremena za sve tri faze, jer smo naučili uvijek negdje žuriti, ne kao oni, biti opušteni u suživotu s nepreglednom Saharom. Obično nam dopuste odlazak poslije prve čašice ali to znači da ona pokriva svu količinu predviđenog čaja i šećera za sve tri faze.

Prva čašica čaja za dobrodošlicu...

pratimo stanje i promjene na terenu, posebno u onim dijelovima gdje je zbog mina i nepristupačnosti teško provesti *zemljanu* ophodnju. Tijekom brifinga dogovorimo se oko svih stvari koje se tiču zajedničkog života. Uglavnom imamo tri dnevne ophodnje i one podrazumijevaju niz aktivnosti koje su usklađene važećim vojnim sporazumima. Sve ostale aktivnosti vezane za život i rad u ovim terenskim uvjetima odvijaju se uglavnom poslijepodne, u skladu s rasporedom spomenutih ophodnji i obveznom dnevnom brifingu u 16:30 sati.

Omiljena promatračka zadaća

Ophodnje su moj omiljeni dio promatračkih zadaća. Posebna znatiželja,

Zajedničkim snagama do autopraonice

doduše jako malo, koji nisu skloni niti verbalnom činu prisnosti prema nama. Kad vas ovdje pozovu na čaj, znajte da je to dugačka ceremonija, ne jedna šalica kao kod nas. Pravilo je da se popiju tri čašice od 0,5. Ceremonija podrazumijeva višestruko prelijevanje tekućine iz čajnika u čaše, pa iz odabrane čaše u sve druge. Koliko sam razumio, jer ovdje se s domaćima sporazumije-

Nova praonica za vozila

Iako su mi kroz život često govorili da dragovoljnost u grupnom radu može voditi ka iskorištavanju pojedinaca, ne mogu ipak stajati po strani i biti prepušten tuđem lutanju u traženju pravog rješenja a da ga vidim iz prve. Kako na našoj promatračkoj postaji dosad nismo imali uređeno mjesto za pranje vozila, razmišljalo se što učiniti. Pošto sam u životu naučio kako je raditi kad nemaš s čim i trebaš se dovijati s onim što imaš,

ponudio sam se da to *uljudim*, kako bismo mi rekli. Jedno poslijepodne kopanja temelja i stavljanja oplata, drugi dan prikupljanje potrebitog materijala i treći dan smo, uz potpuno angažiranje svih raspoloživih promatrača na TS-u to završili. Slatki umor i ponos svakomu od nas donio je lijep san a meni još jednu satisfakciju, iako mi to nije bila namjera a ni želja. ■

U Zagrebu održano međunarodno maketarsko natjecanje

Maketarski kup *VIRIBUS UNITIS*

U natjecateljskom dijelu maketarskog kupa sudjelovalo je 112 maketara s ukupno 166 maketa podijeljeno u tridesetak kategorija prema temi i mjerilu. Ovo međunarodno maketarsko natjecanje održano je prvi put, a okupilo je maketare iz: Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Srbije, Češke, Mađarske i Austrije

Napisao i snimio Siniša POGAČIĆ

U prostorijama Osnovne škole "Gračani" u Zagrebu 23. rujna održano je otvoreno maketarsko natjecanje - maketarski kup *VIRIBUS UNITIS*. Organizatori ovog natjeca-

desetak kategorija prema temi i mjerilu. Ovo međunarodno maketarsko natjecanje održano je prvi put, a okupilo je maketare iz: Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Srbije, Češke, Mađarske i Austrije.

Radi jačanja civilno-vojne suradnje, kao i promidžbe vojnog poziva, u ovu manifestaciju aktivno se uključila i Služba za odnose s javnošću i informiranje MORH-a koja je za sve sudionike natjecanja i dio posjetitelja osigurala promidžbene poklone, a za pobjednike u svim kategorijama nagrade. Ovaj angažman MORH-a je na kraju maketarskog kupa toplo pozdravljen pljeskom i riječima zahvale svih sudionika i organizatora.

Organizatori kupa su uz natjecateljski dio priredili i niz popratnih događanja i izložbi. Dok je vrijedna sudačka komisija ocjenjivala makete, dio natjecatelja i gostiju posjetili su Tehnički muzej, a drugi su mogli uživati u praktičnom predstavljanju maketarskih tehnika ili projekciji filma o pilotu Rudolfu Perešinu. Ispred prostora središnje manifestacije priređena je izložba starih vojnih vozila. Unutar prostora natjecanja postavljeno je nekoliko zanimljivih izložbi koje su privlačile pozornost natjecatelja i posjetitelja, kao što su: izložba maketa, izložba militarije iz zbirke Tomislava Aralice, izložba posvećena HRZ-u i PZO-u "Let u pobjedu", izložba ilustracija na temu hrvatske vojne povi-

jesti i izložba fotografija Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata.

Svi maketari su na kraju natjecanja nazočili dodjeli nagrada u brojnim kategorijama (više od trideset). Četiri glavne nagrade maketarskog kupa *VIRIBUS UNITIS* osvojili su po kategorijama: zrakoplovi - Hrvatska vojna povijest Miroslav Pavrišek (Osijek), vozila - Hrvatska vojna povijest Alan Divković (MK "S. Penkala", Zagreb), posebnu nagradu publike dobio je Marko Skukan (MK "Grunf", Zagreb), a nagradu *BEST OF THE SHOW* osvojio je Miroslav Pavrišek (Osijek) s maketom Messerschmitta BF 109 G.

Maketarski kup *VIRIBUS UNITIS* je u nepunih sedam sati trajanja posjetilo više od pet stotina posjetitelja. Prema riječima predsjednika MK "S. Penkala" Roberta Čopeca, predsjednika Hrvatske udruge vojnih minijaturista Tomislava Stipanovića, i brojnih posjetitelja natjecanje je u potpunosti uspjelo, a izložene makete su bile vrlo visoke kvalitete. Također je izražena želja da ova iznimno kvalitetna manifestacija postane tradicionalna. ■

■ **Pobjednici maketarskog kupa Alan Divković, Miroslav Pavrišek i Marko Skukan s nagradama**

■ **Maketarski kup je u nepunih sedam sati trajanja posjetilo više od pet stotina posjetitelja**

nja su Maketarski klub "Slavoljub Penkala" i Hrvatska udruga vojnih minijaturista. U

natjecateljskom dijelu maketarskog kupa sudjelovalo je 112 maketara s ukupno 166 maketa podijeljeno u tri-

U Slovačkoj održano međunarodno vojno natjecanje postrojbi za specijalna djelovanja ANTROPOID 2006

Novi međunarodni uspjeh Bojne za specijalna djelovanja

Na atraktivnom, ali i iznimno zahtjevnom natjecanju postrojbi za specijalna djelovanja ANTROPOID 2006 u konkurenciji od 13 timova iz osam zemlja, tim Bojne za specijalna djelovanja zauzeo je treće mjesto, te su tako još jednom potvrdili da su doista među najboljima

—Leida PARLOV, snimke arhiva BSD-a—

ma specijalnih postrojbi oružanih snaga drugih zemalja na kojima redovito ostvaruje zapažene rezultate.

A da su doista među najboljima potvrdili su to još jednom, ovaj put u Slovačkoj na nedavno održanom međunarodnom natjecanju postrojbi za specijalna djelovanja ANTROPOID 2006 na kojem su osvojili treće mjesto. Riječ je o atraktivnom, ali i iznimno zahtjevnom natjecanju koje je, prema riječima natporučnika Mirka Bošnjaka, dobra prigoda da specijalni timovi, odnosno male borbene skupine usporede i provjere svoje

moćnosti u svladavanju određenog terena i zadaća na tom terenu.

Na ovogodišnjem je natjecanju sudjelovalo 13 timova iz osam zemalja. Uz naš i timove zemlje domaćina na natjecanju su sudjelovali i timovi postrojbi za specijalna djelovanja iz Republike Austrije, Ujedinjenog Kraljevstva, Njemačke, Ukrajine, Češke i Poljske.

Natjecanje je timskog karaktera. Svaki tim ima pet članova, a diskvalifikacija samo jednog od njih ujedno znači i diskvalifikaciju cijelog tima. Traje tri dana i ima dvije dnevne i

Svoju uvježbanost, spremnost i obučenosť Bojna za specijalna djelovanja provjerava i dokazuje na međunarodnim natjecanjima i zajedničkim vježbama s pripadnici-

jednu noćnu fazu tako da gotovo i nema spavanja. U dnevnim i noćnim fazama trebalo je sveukupno prevaliti stazu u dužini od 40 km i svladati niz prepreka što je od sudionika zahtjevalo ne samo dobru psihofizičku spremnost nego i suvereno vladanje posebnim borbenim vještinama. Padobranstvo, alpinizam, ronjenje, gađanje, topografija i snalaženje na nepoznatom terenu u noćnim uvjetima, te transport ranjenika samo su neke od njih. O zahtjevnosti natjecanja i strogim propozicijama po kojima se ono odvijalo najbolje svjedoči podatak da je tijekom natjecanja diskvalificirano pet timova. "Konkurencija je bila jaka. Sudionici iz svih zemalja bili su više nego dobro pripremljeni i obučeni, jer su samo takvi i mogli sudjelovati na ovom zahtjevnom natjecanju", rekao nam je nad narednik Krešimir Maslač, zapovjednik našeg tima uz napomenu da je natjecanje bilo više nego dobro organizirano.

Njegovo mišljenje dijeli i jedan od članova našeg tima, desetnik Dražen Kovačić kojem je ovo drugo sudjelovanje na ANTROPOID-u. "Tijekom naših specijalističkih obuka susretali smo se s raznim vrstama terena, ali ovaj je bio specifičan između ostalog i zbog velikih visinskih razlika. Iako je naš tim bio sastavljen od pojedina-

ca koji su među najboljima u postrojbi trebalo je dosta truda da se dođe do cilja", kaže desetnik Kovačić. Iako je zadovoljan rezultatom i ističe kako su tijekom "trke" dali sve od sebe, smatra da bi rezultat bio i bolji da su imali malo više vremena za pripreme, odnosno zajedničko uvježbavanje svih članova tima. Za zapovjednika Bojne za specijalna djelovanja brigadira Nikolu Županića uspješni njegove postrojbe na međunarodnim natjecanjima nisu nikakva novost. "Ovo je", kaže on, "bilo još jedno uspješno predstavljanje ne samo postrojbe nego i Oružanih snaga u cjelini kao i naše države". Brigadir Županić je spomenuo i kako svi pripadnici BSD-a dobiju priliku sudjelovati na nekom od međunarodnih natjecanja ili vojnih vježbi i tako pokazati koliko su uspješni u onome za što se obučavaju.

Uz to što su na ovom natjecanju pripadnici BSD-a još jednom potvrdili da se mogu ravnopravno nositi sa svojim stranim kolegama, ono je bilo i dobra prigoda za razmjenu iskustava i znanja o mogućnostima i obučivosti specijalnih postrojbi zemalja sudionika. Inače, ovo je samo jedna u nizu međunarodnih aktivnosti Bojne za specijalna djelovanja kojih je samo u prvih osam mjeseci ove godi-

ne bilo već 20. Iako smo navikli na njihove uspjehe, svaki novi je samo još jedna potvrda da je riječ o jednoj od najboljih postrojbi koja je uvijek spremna za najteže zadaće. ■

Sastanak ekspertnih timova

U Plavom salonu MORH-a 21. rujna državni tajnik **Mate Raboteg**, u pratnji zapovjednika HRM-a, viceadmirala **Zdravka Karduma** i suradnika, po drugi put se ove godine sastao s predstavnicima francuske tvrtke **ARMARIS** na čelu s potpredsjednikom tvrtke **Philippe Chartierom**.

S obzirom na to da je tijekom prvog sastanka, kojem je nazočio i državni tajnik za gospodarstvo u Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva **Vladimir Vranković**, tvrtka **ARMARIS** predstavila svoj proizvodni program i izložila ponudu za isporuku višenamjenskog patrolnog broda klase **GOWIND 200** i s time povezanu industrijsku suradnju s hrvatskim brodogradilištima, ovim novim sastankom je planiran početak razgovora između našeg i njihovog stručnog tima, na kojem bi hrvatska strana, na temelju ponude, detaljnije izložila svoje zahtjeve glede taktičko-tehničkih zahtjeva i opremljenosti navedenog broda, a u svrhu utvrđivanja optimalne osnovne konfiguracije koja bi zadovoljila naše potrebe. Brod klase **GOWIND 200** je deklariran kao višenam-

snimio D. KIRIN

jenska korveta sa sposobnošću provođenja zadaća Obalne straže i mogućnošću sudjelovanja u međunarodnim misijama (vježbama) s plovnim sastavima NATO-a i EU. Tehnički vrlo suvremen brod sa *stealth* značajkama, s mogućnošću ugradnje raznih oružnih sustava, uključujući protupodmorničku komponentu te sposobnošću prihvata i ukrcanja jednog helikoptera. Kako se radi o gospodarskom paketu šireg značaja, u kojem se razmatra angažman i naših brodogradilišta, na sastanak je pozvan glavni direktor Brodarskog instituta, prof. dr. sc. **Vladimir Koroman**, a drugog dana razgovora je planiran i posjet Brodarskom institutu.

OJI

Izaslanstvo Sanitetske uprave u posjetu nizozemskim kolegama

Izaslanstvo Sanitetske uprave GS OS-a koje je predvodio načelnik Uprave brigadir Marijan Zlatar, a u čijem su sastavu bili pukovnik Zvezdan Petrović, časnik za sanitet HKoV-a i koordinatorica za NATO i PzM aktivnosti Sanitetske uprave dr. Ljiljana Drobnjak Jakuš bilo je od 19. do 22. rujna u posjetu medicinskoj službi nizozemskih oružanih snaga.

Posjet koji je, prema riječima dr. Jakuš, bio jako koristan i dobro organiziran, bio je dobra prigoda da se naši medicinski djelatnici upoznaju s organizacijom vojne medicinske službe u nizozemskim oružanim snagama.

Uz to naše se izaslanstvo upoznalo i s iskustvima koje njihovi nizozemski kolege imaju u organizaciji zdravstvene potpore svojim postrojbama koje sudjeluju u međunarodnim mirovnim operacijama i to prije svega s organizacijom zdravstvene zaštite razine **ROL 1** i **ROL 2** što je od iznimne važnosti za našu Sanitetsku upravu.

Naime, jedan od partnerskih ciljeva Sanitetske uprave je i pružanje zdravstvene zaštite razine **ROL 1** i **ROL 2** našim postrojbama koje će biti angažirane u mirovnim operacijama, a što bi se u skladu s Dugoročnim

planom razvoja trebalo realizirati do 2012. godine. Upravo u tome će nam, kaže dr. Jakuš, iznimno kvalitetna nizozemska iskustva biti od velike koristi.

Tijekom boravka u Nizozemskoj naše se izaslanstvo upoznalo i s radom vojnomedicinskog centra za izobrazbu i obuku časnika i dočasnika zdravstvene struke te s vojnom agencijom zaduženom za rad s civilnim zdravstvenim institucijama, a čija je temeljna zadaća angažiranje civilnih zdravstvenih djelatnika i to prije svega liječnika za rad u mirovnim misijama. Uz to posjetili su i medicinsku bojnu koja je odgovorna za pružanje zdravstvene skrbi razine **ROL 2 LM** i **ROL 2 E** i razgledali njezinu medicinsku opremu te na kraju i Institut zračne medicine nizozemske vojske koji je jedan od najopremljenijih u Europi.

L. PARLOV

Arhiva Sanitetske uprave

Seminar u požeškom Središtu

U požeškom Središtu za obuku i doktrinu logistike 19. i 20. rujna održan je seminar: "Rukovanje pogonskim gorivima, mjerama protupožarne zaštite, zaštite na radu i zaštite okoliša."

Seminaru su nazočila 33 djelatnika OSRH, a sastojao se od teorijskog i praktičnog dijela te završnog ispita. Seminar su provodili djelatnici INE na čelu s voditeljicom stručnog tima INE prof. Ivankom Poljak Radanović. Na seminaru su bili i djelatnici Uprave za logistiku GSOSRH-a s bojnikom Zdenkom Jančecom te bojnik Robert Krnčević i bojnik Mario Kалан iz Odjela za obuku i doktrinu požeškog središta.

Ispit je proveden 20. rujna, a od Uprave INE očekuju se rješenja o položenim ispitima za polaznike seminaru.

OJI

Obljetnica oslobađanja požeške vojarne

Svečanim postrojavanjem obilježena je petnaesta obljetnica oslobađanja požeške vojarne.

U akciji blokade i oslobađanja vojarne sudjelovali su pripadnici 4. bojne 108. brigade, 63. samostalnog bataljuna, policije i narodne zaštite. Veći dio sudionika i danas je u djelatnom sastavu hrvatske vojske, jedan dio njih je u mirovini, a neki na drugim dužnostima. Prigodnim govorom nazočnima se obratio zapovjednik Središta za obuku i doktrinu logistike i zapovjednik vojarne brigadir Alojz Tomašević, i sam sudionik tih povijesnih događanja. Govorom punim emocija i povijesnih činjenica još jednom je podsjetio na početak rata i ulogu hrvatskog branitelja koji goloruk napada tadašnje kasarne i otima oružje da bi se obranilo domovinu. Jedino čega nije nedostajalo hrvatskim vojnicima u to vrijeme bila je ljubav prema Hrvatskoj, veliko srce, zajedništvo i odlučnost na putu stvaranja samostalne Hrvatske. Takvu vojsku ništa nije moglo zaustaviti, istaknuo je između ostalog brigadir Tomašević. Povodom tog važnog datuma služena je misa u kapelici vojarne, priređen je tamburaški koncert za vojnike, odigran turnir u malom nogometu te priređen ispraćaj 21 umirovljenog djelatnika SzOiDL Požega.

OJI

Trenažno gađanje ciljeva u zračnom prostoru

U organizaciji 204. br PZO od 11. do 14. rujna provedeno je trenažno gađanje ciljeva u zračnom prostoru s LTRO PZO.

Trenažna gađanja ciljeva u zračnom prostoru s PZT-om 20/3 mm A4 proveli su na sportskom aerodromu u Sinju, DVO i ročni vojnici 204. br PZO te pripadnici bitnica PZO 1. i 4. gbr. Trenažiranje se svakodnevno provodilo uz praćenje radio vođene makete zrakoplova, te uz praćenje na stvarni cilj, tj. na zrakoplove UTVA-75 i PILATUS PC-9. Nakon završetka trenažnih gađanja pristupilo se bojnom gađanju ciljeva na zemlji iz PZT 20/3 mm koje je provedeno na poligonu Veliko suho polje kod Vrlike, uz nazočnost zapovjednika 204. br PZO, pukovnika Radoslava Rogulja i pukovnika Zlatomira Žarka iz Zapovjedništva 4. korpusa HKoV-a svi djelatnici i ročni vojnici uspješno su obavili bojno gađanje.

Istodobno s provedbom trenažnih gađanja na sportskom aerodromu u Sinju za LTO PZO u vojarni "Knez Trpimir" - Divulje provedena su trenažna gađanja ciljeva u zrač-

nom prostoru s lakim prijenosnim raketnim sustavima. Trenažiranje su proveli DVO i ročni vojnici 204. br PZO, te pripadnici bitnica PZO 1. i 4. gbr. Navedena trenažiranja provedena su na uređaju za trenažiranje (Bregana) a 12., 13. i 14. rujna na poligonu Zečevo provedeno je trenažiranje na imitator zračnog cilja. Provedba trenažnih i bojnih gađanja trebala je utvrditi trenutačno stanje obučenosti PZO postrojbi 4. korpusa HKoV-a, ali i pripremu za provedbu ispitno školskih i bojnih gađanja ciljeva u zračnom prostoru na poligonu rt Kamenjak - Pula koje će se provesti u listopadu ove godine. Zapovjednik 204. br PZO, pukovnik Radoslav Rogulj, ocijenio je trenažna i bojna gađanja vrlo uspješnim, što pokazuje dobru uvježbanost PZO postrojbi 4. kHKoV-a, te posebno kvalitetnu i učinkovitu vojnu obuku 204. br PZO.

OJI

Ima li razvodnik (vojnik) pravo na priznavanje odgovarajuće dočasničke izobrazbe u svrhu dodjele čina skupnika ako je proveo više od dvije godine na dočasničkoj dužnosti kao što to stoji u Narodnim novinama ili mora otići na TTSV koji se provodi u Jasci?

Odredbom članka 9. Pravilnika o standardima profesionalnog razvoja i postupku utvrđivanja nemogućnosti daljnje profesionalnog razvoja vojnika i dočasnika normirano je da se osobi koja je dvije godine uspješno obnašala dočasničku dužnost priznaje odgovarajuća dočasnička izobrazba isključivo radi ispunjavanja uvjeta za dodjelu čina skupnik. No, da bi se ta odredba primijenila potrebno je utvrditi hoće li osoba dodjelom čina skupnik biti u standardima profesionalnog razvoja. Navedenom odredbom nije isključeno da se osoba kojoj je priznata odgovarajuća izobrazba radi dodjele čina skupnik, ne uputi na tečaj temeljnih sposobnosti i vođenja u skladu s odredbom članka 10. citiranog Pravilnika. Za potpuniji odgovor potrebno je više podataka o podnositelju pitanja.

Zašto nisu svi dobili Spomenice domovinske zahvalnosti za 10 godina službe, te zašto dodjela kasni i nekoliko godina?

Spomenica domovinske zahvalnosti (u daljnjem tekstu "Spomenica") je ustanovljena Zakonom o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske, Narodne novine broj 20/95 i 57/06; u daljnjem tekstu "Zakon") u članku 23., u kojem su ujedno opisani uvjeti koje osoba mora ispunjavati da bi bila odlikovana Spomenicom. Zakon se primjenjuje od 23. ožujka 1995. Članak 23. Zakona je do izmjene i dopune 24. svibnja 2006. godine glasio: "Spomenica domovinske zahvalnosti dodjeljuje se hrvatskim državljanima za časnu i uzornu službu za razdoblje od 5, 10, 15, 20 i više godina", a od 24. svibnja 2006. godine nadalje, u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (Narodne novine broj 57/06), glasi: "Spomenica domovinske zahvalnosti dodjeljuje se hrvatskim državljanima za časnu i uzornu službu". Iz navedenog je vidljivo da se uvjeti za dodjelu Spomenice domovinske zahvalnosti do 23. svibnja 2006. godine bili: 1) da je osoba hrvatski državljanin, 2) da je osoba u službi provela, 5, 10, 15, 20 i više godina i 3) da je osoba u razdoblju iz uvjeta 2) službu obnašala časno i uzorno. Gore navedenom izmjenom i dopunom Zakona, od 24. svibnja 2006. se u sagledavanju ispunjenja uvjeta za dodjelu Spomenice više ne ispituje ispunjenja uvjeta gore navedenog pod 2). U svezi s do sada navedenim, osoba mora ispunjavati, odnosno morala je ispunjavati sve propisane uvjete da bi bila odlikovana Spomenicom. Isto tako, ukoliko osobi nije dodijeljena Spomenica, ona nije ispunila jedan ili više opisanih uvjeta. U postupku razmatranja ispunjenja uvjeta za dodjelu Spomenice, Državno povjerenstvo za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske može utvrditi da neka osoba ne ispunjava uvjete za dodjelu Spomenice, te se samo u tome smislu može vršiti podjela na osobe koje ispunjavaju i osobe koje ne ispunjavaju uvjete za dodjelu Spomenice.

PERSONALNA SLUŽBA

Svoje upite možete slati na
e-mail: [hrvojnink@morh.hr](mailto:hrvojnik@morh.hr) ili na
fax: 01/ 4551- 852

Napredna prehrana

VOJSKE su već dugo svjesne važnosti hrane za uspješno obavljanje kompleksnih zadataka koje se postavljaju pred vojnike. Toj brizi o hrani pridružuje se i briga o kvaliteti tekućine kojom vojnici utaže žeđ i osiguravaju rehidraciju organizma. Umor i dehidracija oduzimaju snagu, smanjuju učinkovitost postrojbi i mogu dovesti u pitanje uspješno obavljanje zadataka.

Potaknuti brigom o što većoj učinkovitosti britansko ministarstvo obrane, odnosno njihova uprava za logistiku, te tvrtke QinetiQ i GlaxoSmithKline (GSK) sklopili su ugovor o proizvodnji izotoničkog napitka za potrebe oružanih snaga. Tako će tvrtka GSK za potrebe vojske proizvoditi izotonički napitak Lucozade Sport Body Fuel.

Prije samog izbora obavljena su opsežna istraživanja koja su rezultirala specifikacijama i zahtjevima za novi napitak. Provjereni su i ispitani

svi primjerci koje su zainteresirane tvrtke proizvođači dostavili kako bi se izabrao onaj koji najbolje ispunjava postavljene uvjete.

Ono što poodavno rabe sportaši sad je dostupno i vojnicima, izotonički napitak s određenom količinom ugljikohidrata i natrija. Pokazalo se kako upravo takav tip napitka osigurava najbržu rehidraciju, a ima i ugodan okus koji korisnika "mami" na češće uzimanje. A redovita rehidracija manjim količinama napitka najbolji je način opskrbe tijela tekućinom. Naravno, dobra je i obična voda no kod nje se javlja problem što se osjećaj utažene žeđi javlja rano pa osoba prestaje piti iako ustvari nije dovoljno rehidrirana. Istraživanja su pokazala kako je rehidracija u tijeku i nakon težih fizičkih aktivnosti ipak učinkovitija uz pomoć izotoničkog napitka. Trebalo bi izbjegavati pića s mješuricama jer dio njihovog volumena otpa-

QinetiQ

da na (beskoristan) plin pa ista količina tekućine znači slabiju rehidraciju. Također treba izbjegavati alkohol jer povećava dehidraciju.

Izotonički napitak Lucozade Sport Body Fuel od proljeća se dodaje u dnevni obrok u obliku praha za otapanje u vodi. Dolazi u dva okusa, limun ili naranča.

M. PETROVIĆ

LJDAM

ciljničkog podvjesnika na F-16 koji je nosio i odbacio LJDAM, a za daljnje navođenje bio je zadužen drugi Falcon koji je u zahvatu držao krov pokretnog Humveea do udara LJDAM-a. Rujansko ispitno gađanje je

drugo nakon 30. lipnja ove godine, kada je također s uspjehom obavljeno gađanje iz zraka oklopnog transportera koji je bio u pokretu uz brzinu od 40 km/h.

Laser JDAM je senzorski kit koji se može vrlo lako i brzo, u terenskim uvjetima, postaviti na prednji dio bombe koji potom dodatno poboljšava preciznost i uspješnost GPS/INS kita postavljenog na stražnji dio bombe, koji služi za upravljanje, odnosno navođenje jednog od najjednostavnijih, najjeftinijih i najpreciznijih zrakoplovnih oružja današnjice. S postignutim uspjehom razvojnog programa LJDAM-a u USAF-u su jako zadovoljni, te

SREDINOM rujna tvrtka Boeing obavila je drugo ispitno testiranje nove inačice JDAM-a. Riječ je o LJDAM-u (Laser Joint Direct Attack Munition), a ispitno „odbacivanje“ LJDAM-a obavljeno je na poligonu u sklopu zrakoplovne baze Eglin, američkog ratnog zrakoplovstva. Tada je s uspjehom obavljeno gađanje pokretne mete, odnosno motornog vozila Humvee koje se kretalo brzinom od 64 km/h. Kao platforme za nošenje, odbacivanje i navođenje LJDAM-a rabljena su dva borbena aviona F-16CJ koja su letjela u paru, a odbacivanje 227 kg teškog LJDAM-a obavljeno je s visine od 6400 m. Zahvat pokretne mete obavljen je preko

smatraju kako takvo naoružanje može imati vrlo uspješnu uporabu. Uz američko ratno zrakoplovstvo interes za LJDAM-om već je pokazalo nekoliko zemalja, koja također žele njime opremiti svoja ratna zrakoplovstva. Završetak planiranih testiranja očekuje se do početka 2007., kada se očekuje i pokretanje njegove proizvodnje.

I. SKENDEROVIĆ

Prva strana narudžba za TransProtec

TVRTKA EADS sklopila je ugovor s upravom za nabavu danskog ministarstva obrane o dostavi dva kontejnera TransProtec namijenjena sigurnom transportu ljudi u kriznim područjima. Kontejner TransProtec su EADS-u pomogli razviti njemački Savezni ured za obrambenu tehnologiju i nabavu BWB te tvrtka Krauss-Maffei Wegmann.

Riječ je o novom sustavu zaštite koji daje optimalnu zaštitu od napada eksplozivnim napravama, pješničkim oružjem, štiti od šrapnela, mina te od NKB agensa. Uspješno ga je isprobala i nabavila njemačka vojska i rabi ga pod imenom Mu-ConPers (Multifahiger Container für die Personenbeförderung - višenamjenski kontejner za prijevoz osoba).

Može primiti do 18 osoba s osobnom opremom. Modificirana inači-

ca moći će prevoziti ranjenike i medicinsko osoblje. Ima poseban sustav koji omogućava brzo postavljanje i skidanje s kamiona odgovarajuće nosivosti.

Kad se TransProtec pojavio izazvao je dosta kontroverzi u stručnim krugovima. Neki ga nisu dočekali blagonaklono, tvrdili su kako je riječ o potencijalno opasnom sustavu koji će putnike izložiti opasnosti. Kako je to kontejner kockaste forme i ravnih ploha očito je kako ne može pružiti preveliku zaštitu od pravog protuoklopnog oružja. No, on za to nije ni namijenjen, nije borbeno vozilo koje djeluje u borbenim operacijama već prevozi osoblje u regu-

larnim uvjetima uz bitno veći stupanj sigurnosti. U slučaju krize i pogoršanja sigurnosne situacije prijevoz ljudstva se obustavlja, a onoliko koliko je potrebno obavljat će se pogodnijim vozilima. U tako planiranom okruženju TransProtec je zanimljivo i fleksibilno rješenje osmišljeno ponajprije za mirovne misije koje se provode u relativnoj stabilnosti i sigurnosti.

M. PETROVIĆ

Predstavljen prvi poljski F-16

plovstva. Nakon uvođenja u operativnu uporabu, poljske „šestnaestice“ bit će jedne od najnaprednijih inačica Falcona u sklopu NATO saveza, koji je kako to u Lockheed Martinu s ponosom navode, višestruko dokazan

u stvarnim borbenim uvjetima, a kupnjom novih aviona Poljska je ušla u obitelj od 24 zemlje koje su operateri na tom tipu borbenog aviona, koji je dosad proizveden u više od 4300 primjeraka.

Poljska je naručila 36 jednosjednih inačica i 12 dvosjednih inačica. Pogonsku skupinu na svim avionima činit će motori Pratt & Whitney F100-PW-229. U poljske avione ugrađuju se vrlo napredan senzorski paket opreme kao što su radari AN/APG-68(V) 9 te vrlo napredan ciljnički podvjesnik Sniper koji

omogućava izvrsnu preciznost i pouzdanost u zahvatu ciljeva. Također, poljski avioni bit će opremljeni i HMCS (Helmet-Mounted Cueing System) sustavom koji pilotima omogućava bolju preglednost bitnih parametara leta, odnosno poboljšava upravljanje borbenim sustavima na avionu.

Uz to, bit će opremljeni i paketom senzorske opreme DB-110 namijenjene za izviđanje iz zraka, koju proizvodi američki Goodrich Corporation. Riječ je o digitalnom taktičkom sustavu koji rabeći elektrooptičku tehnologiju omogućava videoprikaz u svim meteo uvjetima, danju i noću. Sustav DB-110 ima velik domet, a sam slikovni prikaz je izuzetno visoke kvalitete. Goodrichov sustav DB-110 s uspjehom je rabljen u operaciji Iraqi Freedom, kada su njime bili opremani britanski višenamjenski borbeni avioni Tornado.

I. SKENDEROVIĆ

U SKLOPU Lockheed Martinovog razvojno-proizvodnog središta u teksaskom Fort Worthu, pred brojnim visokim poljskim i američkim civilnim i vojnim dužnosnicima, službeno je predstavljen prvi poljski višenamjenski borbeni avion F-16C Block 52+. Nakon sklapanja i provedenih testiranja i probnih letova koji su započeli tijekom ožujka ove godine, na ceremoniji je predstavljen prvi od ukupno 48 aviona naručenih u sklopu programa Peace Sky, kojim je Poljska krenula u modernizaciju borbenog sastava svog zrako-

Razvoj lasera

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) i američka tvrtka Textron sklopili su ugovor o razvoju i prikazu lasera krutog stanja velike snage za vojne potrebe. Ugovor je dio nastojanja vojske da u sklopu programa Joint High Power Solid State Laser Program (J-HPSSL), i to njegove treće faze, u iduće tri godine razvije operativno uporabljiv laser snage 100 kW. Vrijednost ugovora iznosi 30 milijuna USD.

Prednosti lasera su, smatra vojska, znatne i omogućavaju brzu reakciju na taktičku situaciju, precizno ciljanje, dobar domet i smanjenje kolateralne štete. Sve se te prednosti čine vrlo poželjnim i vojska već neko vrijeme ozbiljno razvija lasere koji bi bili dovoljno maleni da se mogu instalirati na uobičajene taktičke

platforme. Tu se misli na razne platforme, a najmanje koje bi morale prihvatiti lasersko oružje su vozila dimenzija i mase popularnog Humveea te helikoptera i borbenih

aviona. Osim toga, bitno je postići i prihvatljivu cijenu koja bi omogućila masovniju primjenu. Jer doista, ako budu skupi i zato rijetki na bojištu od njih neće biti velike koristi.

Sadašnji planovi kao prekretnicu

Northrop Grumman

navode 2010. dokad bi se trebali pojaviti prvi laseri koji su dovoljno maleni i dovoljno jeftini da ispune tražene tehničko-taktičke i financijske zahtjeve.

M. PETROVIĆ

Modernizacija filipinskih patrolnih brodova

BRODOGRAĐEVNA tvrtka QinetiQ sa sjedištem u Velikoj Britaniji završila je 10,5 milijuna funti (19,3 milijuna dolara) vrijednu modernizaciju borbenih sustava triju patrolnih brodova klase Jacinto filipinske ratne mornarice. To je prvi međunarodni projekt pri čemu je glavni nositelj ugovora bila upravo spomenuta tvrtka nakon sloma na londonskoj burzi u veljači 2006. Tvrtka QinetiQ potpisala je ugovor o nadzoru nad modernizacijom s filipinskim ministarstvom obrane u studenom 2003.

Patrolni brodovi ove klase odlikuju se duljinom 62,6 metra, istisninom 750 tona (pri punom opterećenju) te brzinom 25 čvorova. Posadu jednog broda čini 6 časnika i 25 mornara

dok je doplov deklariran na 2500 milja pri brzini 17 čvorova. Brodovi su opremljeni novim topovima MSI AUTSIG kalibra 25 mm, smješteni na krmenom dijelu broda a namijenjeni su bliskoj borbi slabijeg intenziteta te presretanju malih brzih jurišnih brodica kako bi upotpunili borbene sposobnosti patrolnih brodova. Uz opremanje novim topovima ugovor je uključio generalnu reparaturu glavnih, pramčanih topova Oto Melara kalibra 76 mm, zamjenu Sea Archer sustava upravljanja paljbom s Radamec

1500 optroničkim direktorom, zamjenu navigacijskog radara s radarom Sperry Marine Bridgemaster E te ugradnju novog navigacijskog sustava.

Patrolni brodovi BRP Emilio Jacinto (nekadašnjeg imena HMS Peacock), BRP Apolinario Mabini (ex HMS Plover) i BRP Artemio Ricante (ex HMS Starling) izvorno su primljeni u službu britanske kraljevske ratne mornarice 1984. a 1997. prodani su filipinskoj mornarici za 8 milijuna dolara. Brodovi su smješteni u mornaričkoj bazi u Caviteu a namjena im je patroliranje i nadzor filipinske obale.

M. PTIĆ GRŽELJ

Primopredaja četvrtog broda klase Hamina

BRODOGRAĐEVNA tvrtka Aker FinnYards obavila je 19. lipnja primopredaju četvrtog a time i posljednjeg brzog jurišnog broda klase Hamina, nazvanog Pori, finskoj ratnoj mornarici. Sva četiri broda čine novi odred finske mornarice nazvan Squadron 2000. Prethodni brodovi, Hamina, Tornio te Hanko isporučeni su finskoj mornarici 1998., 2003., odnosno 2005. godine a izgrađeni su u brodogradilištu Aker Yards u Rauma u Finskoj.

Glavne značajke koje odlikuju brod su duljina preko svega od 50,8 metara, širina 8,3 metra te standardna istisnina 235 tona. Gaz je neznatno povećan u odnosu na svoje prethodnike, brodove klase Rau-

ma kako bi se poboljšala pomorstvenost broda, no ostao je ispod 2 m čime se omogućuju djelovanja u plitkom moru oko finskog arhipelaga. Smještaj za 21 člana posade, od kojih su pet časnici, osiguran je uglavnom ispod glavne palube. Trup broda je izgrađen od aluminijske slitine, no nadgrađe je izvedeno od stakloplastike u sendvič izvedbi s PVC jezgrom. Izborom stakloplastičnog materijala znatno je smanjen radarski odraz a dodatno je omogućena bolja balistička zaštita, toplinska izolacija i vatrootpornost. Zapovjedno središte, kormilarnica i radiokabina dodatno su balistički zaštićeni i slojem kevlar. Temelj pogonskog postrojenja čine dva dizelska motora MTU 16V 538 TB93 ukupne snage 5520 kW koji pokreću dva vodolazna propulzora KaMeWa 90SII. Najveća brzina plovidbe je 32 čvora, dok doplov pri brzini od 30 čvora iznosi 500 nm, a autonomnost sedam dana.

Glavno protubrodsko naoružanje čine četiri projektila Saab RBS 15SF koji su smješteni u dva dvostruka spremnika na krmi broda, a postoji mogućnost dodatnog postavljanja još jednog spremnika na svakom postolju. Za protuzračnu zašti-

tu služe šestocijevni lanser Matra Sadral za projektele Mistral i pramčani top Bofors 40/70 Mk 2 kalibra 40 mm. Za blisku protubrodsku borbu kao i zadaće privođenja služe dvije teške strojnice kalibra 12,7 mm koje su postavljene sa svake strane dimnjaka na krovu nadgrađa. Za protupodmorničku zaštitu ugrađena su četiri devetocijevna lansera protupodmorničkih projektila Saab Elma LLS-920 dometa 300 m, a između raketnih lansera za projektele RBS 15SF postavljen je par tračnica koje služe za polaganje morskimi mina.

Za nadzor morske površine ugrađen je radar Signaal Scout, dok je navigacijski radar Raytheon Arpa. Upravljanje paljbom obavlja se preko antene radara Bofors Electronic 9LV 225 a upravljanje topničkom paljbom preko sustava Saab Dynamics EOS-400. Na brod su ugrađena i dva tegljena sonara; Simrad Subsea Toadfish visoke frekvencije s bočnim motrenjem i Finnyards Sonac/PCA niske frekvencije. Za otkrivanje radarskih signala služi ESM sustav MEL Matilda, dok je za pasivnu elektroničku zaštitu postavljen lanser CelsiusTech Philax.

M. PTIĆ GRŽELJ

MFX-1

va u razvučenoj konfiguraciji do 15 stupnjeva u skupljenoj konfiguraciji, uz maksimalnu brzinu od 185 km/h koju je postigla letjelica MFX-1.

NextGen Aeronautics radi usporedo i na većoj inačici bespilotne letjelice MFX02, koja će također imati krila s promjenjivom geometrijom krila, i čiju će pogonsku skupinu činiti dva mlazna motora. Prvi probni let bespilotne letjelice MFX02 planiran je za siječanj 2007. godine.

I. SKENDEROVIĆ

AMERIČKA tvrtka NextGen Aeronautics nedavno je predstavila svoj rad na bespilotnoj letjelici MFX-1, koja ima promjenjivu geometriju krila. Tijekom kolovoza na američkom vojnom poligonu "Roberts" provedeno je prvo letno testiranje tog tehnološkog demonstratora. S radom na novom konceptu bespilot-

ne letjelice tvrtka NextGen Aeronautics započela je prije tri godine, uz potporu američke obrambene agencije DARPA, američkog ratnog zrakoplovstva te tvrtke Boeing. Geometrija krila prilagođava se brzini letjelice, ukupna površina krila se pritom mijenja za 40%, odnosno raspon krila kreće se od 35 stupnje-

Laka vojna vozila

Karakteristike i nabava lakih vojnih vozila postali su važno pitanje modernih vojski. Postoje razni pristupi, od uporabe komercijalnih vozila pa do nabave skupih vozila dizajniranih posebno za vojnu uporabu

— Pripremio Igor SKENDEROVIĆ —

Laka vojna vozila zauzimaju sve važniji dio u arsenalu svake moderne vojske. Mogu se podijeliti u dvije osnovne kategorije, ovisno o načinu nastanka. Prva su kategorija komercijalna vozila koja se u određenoj mjeri prilagode vojnim potrebama. Druga su kategorija namjenski razvijena vozila, dizajnirana ponajprije za vojne potrebe.

Jedno od prvih namjenski konstruiranih lakih vojnih vozila je američki Jeep koji je samo za trajanja II. svjetskog rata načinjen u više od 600 000 primjeraka. Isporučivan je savezničkim snagama i uspješno je rabljen na svim ratištima. Odi-grao je važnu ulogu u razvoju prvih poslijeratnih generacija lakih taktič-

kih višenamjenskih vozila diljem svijeta.

Godine 1960. u američkoj ga je vojsci naslijedio model M-151, koji je po vanjskom izgledu i koncepciji bio pod očitim utjecajem slavnog prethodnika.

Riječ je o vozilu koje je u američkoj vojsci služilo tijekom 60-ih i 70-ih godina prošlog stoljeća, uključujući i Vijetnam. Vozilo je zamijenjeno 80-ih danas slavnim Humveejem, ali je i dalje u sastavu nekih oružanih snaga, ponajprije u Latinskoj Americi.

Iako je izvorni Jeep zamijenjen spomenutim modelom M-151, legendarno ime zadržano je u sklopu velikog američkog proizvođača automobila Chrysler koji je 1987. ku-

pio tvrtku Jeep. Nasljednik legende danas "živi" kao civilno komercijalno vozilo pod imenom Jeep Wrangler. No, unatoč tomu i dalje je nazočan i na vojnom tržištu pod oznakom Jeep TJ-L. U posljednje se vrijeme prodaje uglavnom na unosnom bliskistočnom tržištu vojne opreme. Model TJ na tržištu je od 1996. No, stari je Jeep inspirirao razne proizvođače diljem svijeta na proizvodnju kopija ili modela koji su bili pod njegovim snažnim utjecajem. Tako je indijska tvrtka Mahindra počela proizvodnju originalnog modela još 1947. od američkih dijelova. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Bespilotne letjelice za nadzor bojišta

Povećanje broja mirovnih misija koje u sebi sadrže i borbene operacije uspostave mira znatno je povećao i potrebu za malim i srednjim bespilotnim letjelicama za nadzor teritorija djelovanja

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Svaka tvrdnja da se doba bespilotnih letjelica bliži kraju rasplinula bi se u trenutku pogleda na katalog bilo koje značajnije izložbe vojne tehnike na kojima upravo ova vrsta letjelica sve više dominira. Izložba Eurostatory, najvažnija i najveća izložba vojne tehnike u Europi, na kojoj se izlaže oprema za kopnene i zrakoplovne snage, to samo potvrđuje. Zadnja, koja je održana u Parizu u lipnju ove godine, obilovala je najrazličitijim bespilotnim letjelicama, od onih najvećih namijenjenih letovima na velikim visinama i udaljenostima čija je zadaća praćenje protivničkih aktivnosti stotinama kilometara u njegovoj unutrašnjosti, pa do ultramalih letjelica koje se lansiraju iz ruke a koje vojni-

cima daju mogućnost da promotre što ih čeka iza iduće kuće ili brda.

U tom mnoštvu izloženih sustava tri su bespilotne letjelice pokazivale smjer razvoja europske industrije. Francuska tvrtka Sagem Defense Securite - koja je sada u sastavu Safran SA - razvila je inačicu s povećanim doletom taktičke bespilotne letjelice Sperwer. Sperwer je u širokoj operativnoj uporabi u oružanim snagama Kanade, Danske, Francuske, Grčke, Nizozemske i Švedske. Najnovija inačica Sperwer B ima autonomnost djelovanja od 12 sati i mogućnost nošenja tereta mase 100 kilograma - dvostruko više nego originalni Sperwer. Sperwer B je i veći od svog prethodnika. Dobio je krila razmaka 6,8 metra dok origi-

nalni Sperwer ima krila razmaka 4,2 metra. Unatoč povećanju veličine i mase Sperwer B se može lansirati sa starog katapultu Sperwera a nadzor leta se obavlja iz istih nadzornih zemaljskih postaja - činjenica koju će jamačno pozdraviti dosadašnji korisnici ovog sustava.

Sperwer je razvijen gotovo isključivo sredstvima Sagema te je u cijelosti proizveden u Francuskoj. Razvijen je kako bi zadovoljio potrebe širokog spektra korisnika za taktički nadzor bojišta. Pri razvoju inačice Sperwer B najviše se vodilo računa o dosadašnjim iskustvima korisnika s uporabom Sperwera i njihovim željama. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Brodovi iz projekta Protector

Cilj projekta Protector je obnova mogućnosti novozelandske ratne mornarice u zadaćama patroliranja i podrške na prostranstvima južnog Pacifika

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Trećeg srpnja ove godine, malo više od dvije godine nakon što je tvrtka Tenix Defence dobila ugovor vrijedan 311 milijuna američkih dolara za gradnju sedam brodova unutar programa Protector, HMNZS Catenbury počeo je s probnim plovidbama u Sjevernom moru. Nakon toga slijedi mu put preko dva oceana na potpuno drugu stranu zemaljske kugle. Izgrađen u brodogradilištu Merwede Shipyard u Nizozemskoj (vidi Hrvatski vojnik broj 103) ovaj višenamjenski brod (Multi Role Vessel - MRV) istisnine 8000 tona tek je prvi od sedam brodova koji će dobiti novozelandska ratna mornarica (RMNZ) tijekom 2007. Uz njega RMNZ očekuje i dva oceanska patrolna broda, koji se trenutačno grade u Tenixovom brodogradilištu u Williamstownu (Australija) i dva obalna patrolna broda koji se pak grade u Tenixovom brodogradilištu u Whangarei u (Novi Zeland).

Zadaća ove nove flote je transfor-

mirati sastav i karakter RMNZ-a koja bi se iz klasične ratne mornarice namijenjene obrani matičnog teritorija trebala preobraziti u ratnu mornaricu namijenjenu nadzoru mora (zadaci niskog intenziteta). Uz nove patrolne brodove u službi će ostati i dvije suvremene ANZAC fregate (HMNZS Te Mana i HMNZS Te Kaha) koje će činiti mornaričke borbene snage. Uz njih u operativnoj uporabi će ostati i flotni tanker HMNZS Endeavour koji će činiti osnovicu Naval Support Forcea.

Nadzor zaštićene gospodarske zone

Zbog specifičnog zemljopisnog položaja Novog Zelanda (od Australije je udaljen oko 2000 kilometara) tamošnja ratna mornarica mora nadzirati najveću zaštićenu gospodarsku zonu na svijetu veću od tri milijuna četvornih kilometara. Dodatna teškoća je i činjenica da RMNZ mora djelovati, ako se izuz-

me južni dio Čilea, u najjužnijim vodama nadomak Južnog pola gdje su vremenski uvjeti rijetko kad pogodni. Zbog toga područja djelovanja brodova RMNZ su daleko veća nego područja na kojima djeluju brojnije ratne mornarice sjeverne zemljine polutke.

Ali, država sa četiri milijuna stanovnika koja na svoju ratnu mornaricu troši samo trećinu vojnog proračuna od 1,54 milijardi tamošnjih dolara (jedan posto bruto nacionalnog dohotka), RMNZ se nalazi na rubu svojih sposobnosti povećanja brojnog stanja i mogućnosti djelovanja. Pitanje koje se postavlja je treba li razvijati višenamjensku ratnu mornaricu ili se usredotočiti samo na obavljanje određenih (patrolnih) zadaća. Sudeći po projektu Protector, RMNZ se odlučila za smjer razvoja jačanja patrolnih snaga. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Prvi brod Hrvatske ratne mornarice

Stjepan BERNADIĆ

Prvi brod koji je digao zastavu HRM-a bio je desantno-jurišni čamac (DJČ) 112. Kako HRM nije imao svojih brodova, za svaki od njih se morao pobrinuti sam. Izgradnja broda je težak i dugotrajan zahvat. Osim toga, sve i da je HRM počeo graditi brodove za sebe, nije ih mogao nigdje privezati, jer bi brodovi JRM-a, ili njihovo ratno zrakoplovstvo sigurno potopili taj brod. Prema tome brodove je trebalo oduzimati od JRM-a i skriti u neku zaštićenu luku od neželjenih pogleda. Kako je JRM u rujnu 1991. bio neusporedivo jača strana u sukobu, brodove se moglo dobiti jedino pojedinačno i to otimanjem ili zarobljavanjem. To je lakše reći nego učiniti. Takve radnje su se morale raditi temeljito, sve se moralo dobro planirati i predvidjeti kako ne bi bilo negativnih posljedica, jer JRM kao i JNA nisu opraštali propuste.

Događaj o kome je riječ počeo je odmah nakon osnutka HRM-a, 12. rujna 1991. Zapovjednik HRM-a admiral Sveto Letica je preko Ivana Barčota saznao da je u brodogradili-

štu Greben u Vela Luci pri kraju remont jednog od DJČ-a i da je spreman za plovidbu, a djelatnici brodogradilišta odgađaju njegovu primopredaju. Admiral se nije premissljavao već je odmah poduzeo mjere da se brod ni po koju cijenu ne vraća u flotu JRM-a, već da se ukrade i ostavi na skrovito mjesto, na kome ga JRM neće moći naći.

Admiral je konsultirao Miroslava Lozinu i njegovu grupu "Bumerang", nazvanu po istoimenom kafiću, gdje su se sastajali. Lozinina uloga je bila naći ljude koji će preuzeti brod i odvesti ga na neko skrovito mjesto. Bio je to riskantan zadatak. U to vrijeme vladala je na moru pomorska blokada koju je oglasio JRM i važila je opća zabrana plovidbe za sve brodove. Na srednjodalmatinskom području tu zadaću je provodila Taktička grupa (TG) "Kaštela" koja je imala uz veliki patrolni brod (VPBR), 2 raketne topovnjače (RTOP-a), 2 raketna čamca (RČ-a), 2 torpedna čamca (TČ-a) i nekoliko manjih brodova (PČ, DJČ, barkase) i bila apsolutni

gospodar situacije. Stupanj provedbe blokade bio je vrlo velik. S otoka su vraćani čamci koji su prevozili bolesnike na dijalizu u splitske bolnice, zabranjeno je bilo isplavljanje ribaricama i svemu onome što je moglo prevoziti ljude. Ploviti je mogao samo onaj koji je imao dopuštenje vojnih vlasti, a to je značilo da se nešto prevozi za njihove potrebe.

I doista na moru se danju nije moglo vidjeti niti čamca, a Splitski kanal je bio pozornicom demonstracije sile TG-a "Kaštela" koja je većinu brodova držala na tom području. Noću je bilo isto. Brodovi su imali radare za motrenje prostora i svatko onaj koji bi pokušao prijeći s otoka na obalu bio je vraćen. Ako bi se oglušio o zapovijedi, dolazilo bi do otvaranja paljbe s brodova JRM-a. To ponašanje je bilo u skladu s već poznatom tezom koju je ponavljao admiral JRM-a Mile Kandić da će: "Brodovi JRM-a odgovoriti po pravilu za borbeni upotrebu brodova i oružja..." ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Agamemnon - osvajač Troje

Agamemnon je uspješno svoje brodove doveo do obale Male Azije, premda mu se neke posebne navigacijske sposobnosti nisu mogle pripisati, budući da je otplovio čak i dalje od Troje, tek da svoje brodove usidri na jugu tzv. mizijske obale...

Jurica MILETIĆ

Malo je ljudi koji su život dovršili u tako tragičnim i tužnim okolnostima, kao što je bio slučaj s Agamemnomom, velikim grčkim vojskovođom koji se kao ratnik istaknuo i na moru i na kopnu, a osobno predvodio brodovlje koje je iz Grčke krenulo put Troje da oslobodi šurjakinju, ali i kazne bezobzirne Trojance, osobito kraljevića koji mu je bratu Menelaju oteo ženu i tako ga s njezinim pristankom ili bez njega, učinio posvemašnjim rogonjom. Homerova priča o Trojanskom ratu nije ni slična hollywoodskom uratku u kojem Brad Pitt glumata Ahila: Menelaj, kralj Sparte i Agamemnon, vladar Mikene bili su potomci onog istog Tantalusa kojeg je Zeus osudio na vječne muke. Bili su unuci Pelopa kojeg je vlastiti otac zaklao da iskuša bogove, i sinovi Atreja, roda poznata i po dobročinstvima i po zlodjelima. Agamemnon je Mikenom vladao sa svojom ženom Klitemnestrom - Heleninom polusestrom. Brzo je s Menelajem obišao cijelu Grčku pozivajući različite sitne vladare da im se u poho-

Homer

Epovima opjevani rat

Legendarni i mnogim tajnama obavijen deseto-godišnji rat Grka protiv Trojanaca opisan je tek u epu Ilijada koji se pripisuje Homeru - pjesniku kojeg je i samo postojanje upitno. Neki tvrde da uopće nije postojao, neki tvrde da jest, neki da je bio slijep, a kao mjesto njegova rođenja uz mnoga druga, spominju se Atena, Hios, Kolofon, Rodos, Salamina i Smyrna. Ilijada opisuje 48 dana posljednje, desete godine rata, a Odiseja razdoblje nakon rata, s grčkim junakom Odisejem kao glavnim likom. Priča o Trojanskom ratu nadahnula je i rimskog pjesnika Vergilija da spjeva ep Eneida u kojem je glavni lik Trojanac Eneja. Stari su Grci držali da se rat vodio u XII. ili XIII. stoljeću p.n.e., a njemački arheolog-diletant Heinrich Schliemann godine 1870. započeo je iskapanje na mjestu za koje je vjerovao da je upravo ona Troja koju je Homer opisao. Povod Trojanskom ratu bila je otmica Helene, najljepše žene na svijetu, udane za spartanskog kralja Menelaja, brata velikog vojskovođe Agamemnona. Oteo ju je Paris, sin trojanskog kralja Prijama, a Grci su deset godina Troju neuspješno opsjedali, da je napokon osvoje varkom: gradeći se se da su od opsade odustali i otišli, pod zidinama Troje ostavili su drvenoga konja. Srušivši zidine da (prevelikog) konja uvuku u grad, Trojanaci su nasjeli varki, jer su odabrani grčki junaci skriveni u konjskoj utrobi pod okriljem noći izišli i gradska vrata otvorili svojim suborcima koji su se na svojim brodovima vratili.

du na Trojance pridruže. Prvi im se pridružio Tlepolem - sin Heraklov, ponudivši odmah i da će opremiti devedeset brodova. Diomed, kralj Arga, obećao je pomoć svojih najhrabrijih ratnika koje će ukrcati na čak osamdeset brodova. Jamačno bi im se pridružili i Helenina braća, Diskuri Kastor i Polideuk, ali oni su već bili odjedrili za ot-

mičarima svoje sestre, a blizu otoka Lezba nevrijeme im je progutalo lađu. Kažu da sama braća u nevremenu nisu zaglavila, već ih je otac Zeus premjestio kao zvijezde na nebo, s kojeg kao zaštitnici moreplovaca pomažu zalutalima. Uz dosta opiranja, pothvatu se s dvanaest brodova priključio i lukavi Odisej. Posljednji se, na čelu svojih Mirmidonaca priključio i Ahil s pedeset brodova.

Sve su se grčke čete i brodovi okupili u lučkome gradu Aulidi u Beotiji u Eubejskom tjesnacu. Malo pomalo u Aulidu su stizali i drugi grčki brodovi, a Agamemnon je vrijeme kratio lovom. Jednog mu dana u domet uleteli prelijepa košuta koju je

Agamemnon je ahejske lađe uspješno doveo do obale Male Azije. Povratak nije bio tako uspješan

strijelom dokrajčio, pohvalivši se da ni sama božica lova Artemida ne bi bolje gađala. Božicu je takva obijesna izjava razjarila, pa kad je u zaljevu Aulide pod oružjem cijela grčka vojska s konjima i kolima na brodovima trebala zaploviti put Troje, posla onamo tek mrtvu morską tišinu tako da je svako isplavlјavanje bilo nemoguće. Uzalud su Grci čekali da se vrijeme promijeni, sve dok im veliki vrač Kalhant nije rekao:

“Žrtvuje li veliki voda ahejski, knez Agamemnon, božici Artemidi svoju voljenu kćer Ifigeniju, božica će se smiriti, zapuhat će povoljni vjetar, i razaranju Troje više ništa neće stajati na putu!”

Poslavši po Ifigeniju u Mikenu, Agamenon je teška srca pristao na taj čin, sukobivši se pritom i sa ženom Klitemnestrom. Premda je bijesna Artemida žrtvovanu Ifigeniju u posljednji tren premetnula u košutu, smilovavši se tako jadnoj djevojci, Klitemnestra to čedomorstvo Agamemnonu nikad nije oprostila. Dok je ona pohrlila natrag u Mikenu, grčko se brodovlje otisnulo na debelo more. Grčki su vojni zapovjednici na moru najviše voljeli upravo pučinu, a klonili su se uvala i obale. I samo bi brodovlje poredali u svojevršnu morską falangu, odnosno bojni poredak koji je u mno-

Stari grad Mikena

Posjet Mikeni

Nema danas maturalca u Grčkoj koji ne posjećuje ruševine Mikene i Atrejevu riznicu nadomak. Mladež iznurena beskrajnim noćnim terevenkama (otmjeno se to naziva partijama) u autobusu uglavnom spava, i slabo ili nikako ne sluša vodiča koji im pokušava probuditi zanimanje za velikog i mučki ubijenog Agamemnona. Kamenje Mikene u kojoj su Lavlja vrata jedini ostatak kojem nije potrebna pomoć mašte da se kao oblik doživi, pobuđuje pozornost više kao izazovno brdo na koje se valja uspeti, nego kao opipljivi ostatak mikenske civilizacije koja je u mnogočemu nadvisivala srednji vijek koji će tek doći. Ipak, Atrejeva riznica prolazi bolje: bar potiče pitanja čemu služi poprečna greda iznad vratiju, a ispod svojevršne kupole.

Ulaz u Atrejevu riznicu

gočemu podsjećao na onaj na kopnu: lađa do lađe u dva reda, tako da neprijatelj ne bi mogao projuriti kroz njih. Kao znak za početak napada, admiralski je brod obično izvjesio crveni barjak. U vrijeme Trojanskog rata vojnici su na brodovima još uvijek čakljama privlačili neprijateljski brod i pomorsku bitku pretvarali u kopneni boj prsa o prsa. U pomorskim bitkama tog vremena ipak nisu odlučivali hrabrost i vještina vojnika, već manevarske mogućnosti broda i stega veslača. U tom su smislu posebno pokretljive bile lađe zvane trijere, jer su veslači na njima zauzimali tri reda.

Agamemnon je uspješno svoje brodove doveo do obale Male Azije, premda mu se neke posebne navigacijske sposobnosti nisu mogle pripisati, budući da je otplovio čak i dalje od Troje, tek da svoje brodove usidri na jugu tzv. mizijske obale. Tko zna koliko bi boj pod Trojom trajao da se Agamemnon nije zagledao u prelijepu Trojanku Briseidu koju je kao nadređeni preteo Ahilu, ali kad je Troja napokon bila razorena, na povratku kući bura mu je razbila brod. Morao se suočiti s činjenicom da mu žena s ljubavnikom Egistom vlada Mikenom, premda su s njima živjeli i kćeri Elektra i Hrizotemida, te sinčić Orest. U Agamemnovoj pratnji bila je i proročica Kasandra, kći trojanskog kralja Prijama kojem je pripala kao dio ratnog plijena. Poginula je zajedno s njim od ruku Egista i Klitemnestre. Veliki mikenski vojskovođa i zapovjednik mornarice ubijen je dok se kupao u kadi, uhvaćen u mrežu i izboden bodežima u rukama nevjerne supruge i njezina ljubavnika. ■

■ Agamemnonovu posmrtnu masku otkrio je Schliemann prilikom svojih iskopavanja u Mikeni. Iako je utvrđeno da je maska starija od razdoblja u kojem je navodno kraljevao Agamemnon, maska je zadržala njegov naziv

Zlatko Rendulić, Zoran Rendulić: "Pravci razvoja borbenih aviona", Jet Manga d. o. o., Tuhej, 2006.

Knjiga general pukovnika zrakoplovstva u mirovini dr. sc. Zlatka Rendulića predstavlja jedinstveno djelo utemeljeno na višedesetljetnom iskustvu i proučavanju zrakoplovstva na svjetskoj sceni. Knjiga je svojevrsno životno djelo autora koji je, prošavši put od pilota do konstruktora zrakoplova, u knjigu ugradio svoje najvažnije zaključke - od razvoja aerodinamike i mehanike leta zrakoplova te zrakoplovnih konstrukcija, materijala i sustava upravljanja do razvoja naoružanja, ekspertnih sustava, zrakoplovne taktike i strategije. Pritom mu je znatnu pomoć pružio i sin Zoran. Rendulić, na sebi svojstven način, u ovom djelu definira uzročno-posljedičnu povratnu spregu između zrakoplovne taktike i utjecaja koja će ona imati na razvoj sljedeće generacije borbenih aviona, tj. prvi put se na jednom mjestu daje uzročno-posljedična veza između iskustava stečenih u lokalnim ratovima i razvoja aerodinamike budućih lovačkih aviona. Prema tome, ova knjiga predstavlja svojevrsni kamen temeljac za bilo kakvo proučavanje suvremenog vojnog zrakoplovstva kao i povijesti ratova, dajući posve novu perspektivu ratovima vođenim od Korejskog rata, tj. prvog sukoba mlaznih lovaca. Autori pritom interpolacijom postojećih poučaka iz brojnih lokalnih ratova daju vrlo izvjesno predviđanje budućeg razvoja bojnog zrakoplovstva u sljedećih 30-ak godina.

Danijel VUKOVIĆ

FILMOTEKA

Ne okreći se sine (DVD)

- hrvatska drama (110 min.)
- produkcija: Jadran film
- redatelj: Branko Bauer
- urednik DVD izdanja: Daniel Rafaelić
- gl. uloge: Bert Sotlar (Neven Novak), Zlatko Lukman (Zoran Novak), Lila Andres (Vera)

Jedan od najboljih filmova u povijesti hrvatskih pokretnih slika prebačen je na dvostruki DVD i tako postao dostupan onima koji ga nisu vidjeli u kinu ili televiziji. Prošlo je točno pedeset godina od pojavljivanja i pobjede na Puli. Bauerov film izdržao je test vremena, a poslije ponovnog gledanja s potpunom odgovornošću mogu reći da mu nije poljuljano mjesto među deset najboljih domaćih filmova. To je prvi film koji je kritički prikazivao II. svjetski rat. Za razliku od dotadašnjih partizanskih filmova o jurišima golorukih heroja na njemačke panzer-divizije, pokazao je revolucionaran smjer k ozbiljnom dramskom uratku. Priča o ocu i sinu koji traže put razumijevanja i ljubavi u opakom vremenu mogla je biti smještena u bilo koje vremensko razdoblje i opet bi ostala svježa i nadahnuta. Na prvom DVD-u je film, dok se na drugom nalazi pravo malo bogatstvo specijalnih podataka. Uz nekoliko dokumentaraca iz povijesti Jadran filma, koji ove godine također slavi okrugu obljetnicu - šezdeseti rođendan te originalnu najavu (foršpan) i gomilu fotografija, posebno mjesto zauzimaju intervjui s preživjelim sudionicima filma. Uz glavnu glumicu Lilu Andres i scenografa Želimira Zagotu, najviše zanimanja privlači predsjednik Stjepan Mesić koji se prisjeća kako je statirao u filmu glumeći mladog ustašu koji se pogledava s jednom djevojkom u tramvaju. DVD trenutačno nije dostupan, ali bi se ubrzo trebao pojaviti na novinskim kioscima po vrlo pristupačnim cijenama. Veseli i najava da bi do kraja ove godine iz Jadran filma mogli dobiti još nekoliko hrvatskih filmskih klasika na DVD-u, a zasad se spominju Tanhoferov *H-8* i Babajina *Breza*.

Leon RIZMAUL

1. listopada 326. Ukinute gladijatorske igre

Rimljani su običaj da se naoružani ljudi bore do smrti preuzeli od Etruščana, kod kojih su se robovi nakon gospodareve smrti borili za ostavštinu. Gladijatori su ime dobili po vrsti mača koji su često rabili, a obično su bili novačeni među kriminalcima i vojnim zarobljenicima te robovima kupljenim posebno za borbe u areni. No, opće uvriježeno mišljenje da su gladijatori bili robovi nije potpuno točno. Tako su zabilježeni slučajevi igara u kojima je čak polovica natjecatelja dragovoljno, zbog slave i nagrada, riskirala život. Mada su Rimljani voljeli utrke kočija te kazalište i koncerte, gladijatorski susreti jamačno su bili najpopularnija zabava. Krvavi spektakl počinjao je mimohodom svih gladijatora kroz arenu koji su glumili borbu drvenim mačevima i kopljima. Trublja bi navijestila pravu borbu. Onoga koga je bilo strah tjeralo se bičem i užarenim željezom. Najpoznatija gladijatorska arena bio je rimski Kolo-seum, izgrađen 80. godine poslije Krista, s pedeset tisuća mjesta za posjetitelje, a njegov položaj u samom središtu Rima pokazuje koliko ljudska žed za tuđom krvlju može biti onosan posao. Gladijatorske igre održavale su se obično nekoliko dana, a činile su ih borbe protiv zvijeri, organizirane bitke, pa čak i pomorski okršaji. Ako bi u sukobu jedan gladijator završio na podu ili ostao bez oružja, o njegovoj je sudbini odlučivao car okretanjem palca, a to je činio na primjedbe iz gledališta. Uspješniji, ili bolje rečeno gladijator koji je preživio, bio je slavljeno od pjesnika i umjetnika, ljubimac patricija, junak običnoga puka. Kada je Konstantin ukinuo gladijatorske igre, mnogi su Rimljani bili nezadovoljni, a najuporniji su ih potajice održavali sve do početka šestog stoljeća.

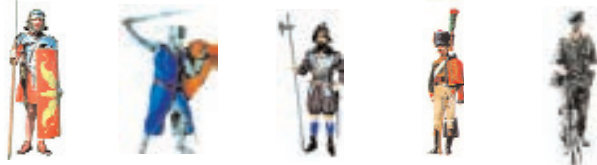
Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Na čijoj smo strani?

Moćno Rimsko carstvo prije dvije tisuće godina, prema ga neki uspoređuju s današnjim globaliziranim svijetom, bilo je u svemu posebno. Bio je to po mnogočemu "jedan svijet", kojim je iz jednog središta upravljala "jedna vlada" i u kojem je službeno bila dopuštena "jedna vjera". Izvoz rimske kulture u udaljene provincije nije uvijek mogao prikriti kolonijalno iskorištavanje. Narodi koji su željeli slobodu i neovisnost često su dizali ustanke i organizirali pobune, ali su moćne rimske legije brzo rješavale svaku pojavu "terorizma". Kako je moć Carstva slabila tako je strah od neprijatelja rastao pa je Senat odobrio prokuratorima pravo na tzv. preventivne udare. Tako se i Poncije Pilat u Jeruzalemu držao gesla koji je promicala rimska "antiteroristička koalicija": "Tko nije za nas, taj je protiv nas!" Zato je Isus odmah postao sumnjiv čim je proglasio novi "zakon": "Tko nije protiv nas, za nas je!" Naime, apostoli su bili šokirani vidjevši da netko izvan njihova "kruga" i bez Isusova "mandata" čini dobro. Tako i danas neki baštinci "zapadne" i "rimske" kulture, u isto vrijeme dok se odriču vlastitih korijena, "alergično" reagiraju na "nametanje" temeljnih životnih vrednota samo zato što ih dosljedno žive useljenici iz bliskih, srednjih ili dalekih "provincija". Papa, štoviše, govori o cinizmu Zapada prema svetome, koji dosiže čak do preziranja Boga, te ističe da to straši narode drugih kontinenata i religija. Zato kršćanin nikad ne smije obeshrabriti ljude dobre volje koji se, a da za to i ne znaju, nadahnuti Duhom oslanjaju na snagu Evanđelja i promiču vrednote koje su temelj djelovanja Crkve. Također, jao kršćanima koji sablažnjavaju svoju braću! Jesu li pročitali "Dominus Jesus"? U kojoj su oni "koaliciji"?

Andelko KAČUNKO

Australske oznake činova

General

Poručnik

RSMA

Stožerni narednik

Oznake činova za časnike i dočasnike u **australskoj vojsci** nedvojbeno upućuju kako je zemlja u sastavu **Britanske zajednice naroda**, i kako se njezina vojska u svakome pogledu razvijala pod jakim utjecajem zemlje matice. Napokon, riječ je o nekadašnjoj britanskoj kažnjeničkoj koloniji koja se u protekla dva stoljeća razvila u suvremenu i u mnogočemu samostalnu zemlju. Časnička imenovanja u ime britanske kraljice **Elizabete II.** vlastoručno potpisuje generalni guverner za **Australiju**. Oznake za časničke činove jednake su onima u britanskoj vojsci, ali s dodatkom natpisa **AUSTRALIA** ispod zvjezdica koje označuju čin. Od vrha prema dnu, visoki činovi u australskoj vojsci su

general (uobičajena engleska kratica je **GEN**), general pukovnik (**LTGEN**), jer riječ je zapravo o činu koji bi u doslovnom prijevodu glasilo general poručnik) i general bojnik (**MAJGEN**).

Viši časnički činovi su brigadir (**BRIG**), pukovnik (**COL**), potpukovnik (**LTCOL** - vrijedi primjedba kao i za čin general pukovnika) i bojnik (**MAJ**). Časnički su pak činovi satnik (**CAPT**), poručnik (**LT**) i drugi poručnik, odnosno potporučnik (**LT2**). Što se kadeta tiče, oni se dijele u dvije kategorije: stožerni kadet (**SCDT**) i časnički kadet (**OCDT**) i oni nose tek jednostavne epotele bez ikakvih oznaka. Za razliku od stožernog časnika koji na njima ima kraticu **RMC** (= **Royal Military College of Australia**, odnosno **Kraljevska vojna akademija Australije**), na epoletama časničkog kadeta je tek natpis **Australia**.

Najviši dočasnički čin je **Regimental Sergeant Major of The Army (RSM-A)**, što odgovara nekoj vrsti našeg časničkog namjesnika, a označuje ga stilizirani australski heraldički amblem uokviren vijencem. Slijede ga **Warrant Officer Class One (WO1)**, **Warrant Officer Class Two (WO2)**, stožerni narednik (**SSGT**), narednik (**SGT**), **Corporal/Bombardier (CPL/BDR)** i **Lance Corporal/Lance Bombardier (LCPL/BDR)**. Ovi posljednji činovi odgovaraju položajima skupnika, odnosno desetnika u **Hrvatskoj vojsci**. Dok je čin **Warrant Officer 2** označen krunom, činovi niži od njega označeni su kombinacijom krune i pruga, odnosno samo pruga.

Jurica MILETIĆ

www.airforce.ca

S obzirom na to da se u **Hrvatskoj** (napokon) pojavila želja da se osnuje udruga koja bi okupljala umirovljene zrakoplovce, točnije, ljude profesionalno vezane uz **Hrvatsko ratno zrakoplovstvo**, ovog tjedna predstavljamo (i svakako preporučamo za **Favoritese**) stranicu koja se bavi upravo tom tematikom. Riječ je o siteu **www.airforce.ca** koji je svoje-

vršno zrcalo rada **kanadske Udruge zrakoplovaca** (za razliku od potencijalne hrvatske, kanadska udruga okuplja i aktivne zrakoplovce) i njoj srodnih udruga.

Udruga financira i izlaženje magazina koji je također po temama predstavljen na stranici (izlazi četiri puta godišnje), povezuje se sa srodnim udrugama diljem svijeta, a ima čak i trgovine u kojima prodaje odjevne predmete s amblemima i oznakama kanadskog zrakoplovstva. Jedan od najzanimljivijih dijelova sitea svakako je podsiti **Related Links** s nizom web linkova prema stranicama kanadskih zrakoplovnih postrojbi (*wingova* i skupina), ali i drugim (stranim) zrakoplovnim postrojbama, muzejima te srodnim siteovima.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Riječ **parlament** potječe iz:

- A francuskog jezika
- B engleskog jezika
- C nizozemskog jezika

2. Naziv ukrajinskog parlamenta je:

- A *duma*
- B *rada*
- C *čeka*

3. **Kneset** je ime parlamenta:

- A Portugala
- B Indije
- C Izraela

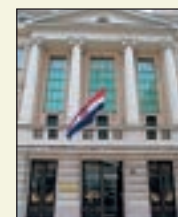

4. **Riksdag** je parlament:

- A Finske
- B Švedske
- C Danske

5. Sadašnji broj zastupnika u Hrvatskom saboru je:

- A 103
- B 151
- C 194

Prelim: 1a,2b,3c,4b,5b

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojn timer.hr